Буряад ороной бүхы хонишод!

1964 ондо хонин бүриһөө хурьга абажа, гарзагүйгөөр түлжүүлхэ, нооһо ехээр хайшалха, хонидоо һайнаар ондо оруулха гэһэн социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэе.

Республикынгаа хонишодые социалис мүрысөөндэ уряалжа байһан Баргажанай үйлэдбэриин управлениин Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүшүүл (зүүн гарһаа): Бизья ЛАМУЕВ, Мэдэгма РАДНАЕВА, Самбади РАДНАЕВА, Дамдин ОЧИРОВ, Цыцик ЛЕНХОЕВА, Санжи ЭРДЫНЕЕВА, Дынсима ДЫМБРЕНОВА.

КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Баргажанай үйлэдбэриин управленнин Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишодой хандалга тухай

1. Хонин бүриһөө хурьга абажа түлжүүлхын, нооһо ехээр хайшалжа абахын, ехэ хонидоо гээлтэ хоролтогүйгөөр харууһалхын түлөө колхозууд болон совхозуудай хонишод хоорондын республиканска социалис мүрысөө дэлгэрүүлхыень республикын бүхы хонишодые уряалһан Баргажанай үйлэдбэриин управлениин Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишодой хандалгые һайшааха.

2. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишодой жэшээгээр хурьгадые түлжүүлхэ, үбэлжэлгэеэ гарзагүйгөөр үнгэргэхэ, үбэлэй һарануудта хониной мяха, нооһо абалгые дээшэлүүлхэ тэмсэл үргэдхэхын түлөө социалис мүрысөө республикын колхоз, совхозуудай бүхы хонишод болон мэргэжэлтэдэй дунда эмхидхэхыень республикын Хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, бэлэдхэхэ министерствые, үйлэдбэриин управленинүүдые, хүдөөгэй партийна комитедүүдые, колхозой правленинүүд болон совхозой директенүүдые, колхоз, совхозуудай эхин парторганизацинуудые уялгалха.

3. Республикын колхоз, совхозуудай хонишодые культурно-ажаһуудалай, худалдаа наймаанай болон медицинскэ талаар хангалга эрид һайжаруулхыень республикын Худалдаа наймаанай, Культурын, Элүүрые хамгаалха министерствэнүүдые, Буркоопсоюз болон районно Соведүүдэй гүйсэдкомуудые уялгалха.

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 7 (10375) | 1964 оной январиин 9, четверг | Сэн 2 мүнгэн

ШЭНЭ ЖЭЛДЭ ШЭНЭ ХҮСЭТЭЙГӨӨР ХҮДЭЛЭЕЛ

Баргажанай үйлэдбэриин управлениин Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишодой зүгһөө республикын бүхы хонишодтө хандаһан

У Р Я А Б Э Ш Э Г

ҮНГЭРҺЭН жэлэймнай дүн гаргагдажа, хэһэн хүдэлмэрэе шэнжэлэн хаража, шэнэ жэлдэ бүри ехэ амжалта туйлахын тула юу хэхэб, ямараар хүдэлхэб гэжэ бодомжолжо байнабди.

Эрхим түрүүшүүлэймнай туйлалта, тэдэнэй баян дүй дүршэл — манай ажалай амжалтын замые заажа үгэнэ. Шэнэ жэлдэ тэдэнэй дүй дүршэлые ажалдаа хэрэглэн, 100 эхэ хонин бүриһөө 102 хурьга түлжүүлһэн хонишон Ш. Цыремпилова, мүн бэрхэ хонишод С. Раднаева, Ц. Бадмаева, З. Дондопова, Р. Аюшеева, Л. Эрдынеева, Б. Лубсанов болон бусад шэнгеэр хүдэлхэбди. Эдэнэй онол аргые шудалхабди.

Һургаал заабари абахаар хүнүүд манда олон. Манай эгээл үнинэй хонишон Шалсама Ламажаповна Цыремпиловае абаад үзеэл. Хонин ажалда 25 жэл хүдэлжэ ябана. Энэ эхэнэрэй энэрхы зөөлэхэн гараар олохон мянган хонид түлжүүлэгдэһэн байха. Долоон жэлэйнгээ түсэб эрхимээр дүүргэжэ байнхай. **Ш. Цыремпилова гансахан һүүлэй 5 жэл соо 2600 хурьга абажа түлжүүлээ юм.** Хонидоо оролдосотой һайнаар харууһалжа, ажалдаа түрүү, шэнэ арга хэрэглэхэдээл, амжалта туйлана бшуу. Ш. Цыремпилова, мүн бригадын хонишод бултадаа хонидые үрэжүүлгэдэ һайнаар бэлдэжэ, хурьгадаа хаһа сагтань илгадаг, эхэнүүдыень зүбөөр бэлшээжэ, хүсэ шадал һайса абхуулдаг. Мүн тэдэндээ минеральна, витаминна тэжээл нэмэжэ эдюулдэг, үдэр бүриингөө ажалай гурим наринаар сахидаг юм.

Радна Балагановна Аюшеевашье баһал хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлнэ. «Радна ямаршье муу хони хүл дээрэнь гаргажа шадахал хүн гээшэ» гэжэ колхозойхид дэмы магтадаггүй. Энэ жэлдэ һайжаруулхын тула эгээл жэжэ, үлбэр муу хурьгадые тэрээндэ суглуулжа үгөө һэн. Мүнөө Радна Балагановнагай отарада ошожо харабал, тэдэ хурьгадынь танихаар бэшэ томо, тарганууд болошонхой. Радна Аюшеевагай отарынхид хонидтоо үбэл бүлеэн үһа уулгахада тон һайн гэжэ тоолодог.

Залуу хонишод, комсомолшууд Д. Будажапова, Г. Дамбиева гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг отарануудта бүхы юумэнь ходо эмхи гуримтай байдаг. Манай колхоздо Исай Цыренович Лазаревые хонин ажалай үүсхэлшэ гэжэ тоолодог. Тэрэнэй отарада 743 эмэ түлгэ харууһалагдана, тэдэнь хүсэ шадалааршье һайн, бэеэр томонууд. Нүхэр Лазарев жэл соо нэгэшье хони гарзалуулаагүй.

«Мал хараһан ама тоһодохо» гэжэ, һайнаар хүдэлһэн хүн тэрэнэйнгээ зэргээр олзо абадаг шуу. Социалис мүрысөөндэ илаһан түрүү хонишод нэмэлтэ түлөөһэндэ хүртэдэг. Жэшээнь, Ш. Л. Цыремпилова хонидоо һайнаар хаража, хурьгадаа гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлһэнэй түлөө 1963 ондо 20 хони, мүн хонишод С. Б. Раднаева — 13, Б. И. Лубсанов — 8, У. С. Бадмаева — 9 хони нэмэлтэ түлөөһэ абанхай.

Колхозоймнай хонишодой дунда оренбургынхидай аргаар нооһо хайшалдаг мэргэжэлтэд олон болоо. Энээниие эгээн түрүүн Б. Мормоев үүсхээд, тэрэниiень В. Ламуев, Я. Бадмаев, Б. Очирова, Ц. Дондокова болон бусад үргэлжэлүүлнэ.

ТИИГЭБЭШЬЕ хонишодой бүхы бригаданууд булта магтаалтай һайнаар хүдэлнэ гэхын аргагүй. Хонишон бүхэн урдахи харюусалгаяа хүсэд ойлгожо, уялгаяа заабол дүүргэхын тула үнэн зүрхэнһөө оролдоно гэхын аргагүй. Зариман даалһан ажалдаа хайша хэрэгээр хандажа, зун, намарынь хонидоо ёһоор адуулнагүй, үбэлдөөшье муугаар харууһална. Тэдэнэр үдэр бүриин ажалай гурим сахидаггүй, шэнэ түрүү юумые тоодоггүй, ажахыгаа гэдэргэ татажа байдагынь гэмшэлтэй.

Жэшээнь, хонишод Зуртуев, Ринчинова гэгшэдэй отарые абаад харыт даа. Байра байдалынь ээзгүй орхигдошоһон буусадал, үүдэ, сонхошьегүй. Хаамжа хаалта, хобто хобоонуудынь талын нэгээр тараагдажа хаягдашанхай. Хонидыньшье мүртэй харууһалагдадаггүй, хаһа сагтаа уһалагдадаг, эдеэлүүлэгдэдэгшьегүй. Тиимэһээ тэдэнь туранхай яндан, арһа яһан хоёр болошоод ябадаг. Хурьгад үсөөн абтана, олонхинь гарзална. Үнгэрһэн жэлдэ Зуртуевай отарада 70 хонин, Ринчиновагай отарада 51 хонин гарзалаа.

1963 ондо колхозой зуун эхэ хонин бүриһөө 84 хурьган абтаад, 72-ынь түлжүүлэгдээ гэхэ гү, али 700 толгой түл гарзалһан байна. Тиигэжэ бүхыдөө 280 центнер мяхан, 20 центнер нооһон хосороо бшуу.

Иигэжэ манай муугаар хүдэлһэнһөө, мүн тэдэ зарим хонишодой харюусалгагүйгөөр хандаһанһаа иимэ ехэ хохидол гээлтэ тохёолдоо. Цыремпиловагай отарынхид Зуртуевай отарынхидһаа ямаршье ондоо байдалда байна бэшэ. Харин ажалдаа хоёр ондоогоор хандаһанайнь үрэ эндэ харагдана ха юм.

ХҮНДЭТЭ ХАНИНАР! Хонишон бүхэн һайн үрэ дүн туйлаха аргатай, ёһотойшье. Гарнууднай эсэхээ мэдэнгүй хүдэлэг, дааһан харюусалгатай ажалдаа халирхайгаар хандажа, хонишоной нэрэ хүндые гутааха ябадал бү үзэгдэг. Уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тула бүхы хүсэ шадалаа гарган хүдэлэе.

Колхоз, совхозуудай экономикые хүгжөөжэ, гээгдэнги ажахынуудые түрүүшүүлэй зэргэдэ гаргаха гэһэн тон ехэ зорилго партимнай табяад байна. Бидэ хонишод энэ зорилго амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха ёһотойбди. Эхэ орондоо шадаал һаа һайн шанартай нооһо, хониной тарган мяха ехээр үгэе!

ХОНИДОО түргэн олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ, үүлтэрыень һайжаруулха зорилготойбди. Энэнэй тулада юун хэгдэжэ байнаб?

Мүнөө түл абалгын эгээл харюусалгатай хаһа орожо байна. Энэ жэлдэ нёдондонойнгоо алдууе дабтахагүйн тула эртээнһээ һайнаар бэлдэжэ, хамаг хэрэгтэй юумыень түхеэрнэбди. Хурьгадай олоороо адхаржа эхилхэһээ урид хонидой байра дулаалха, хаамжа хаалта бэлдэхэ, мүн бусадшье хэрэгтэй зүйлнүүдыень түхеэрхэбди. Үбһэ тэжээлээ зөөжэ абаха, отарануудта хүдэлхэ хүнүүдые томилон табиха асуудалда анхаралаа хандуулнабди.

Энэ хүдэлмэрээ дары эхилхэ шухала. Зүгөөр энэ шухала хэрэгтэ бэлэн болообди гэжэ олон хонишоднай хэлэжэ болохо. Бүхы юумэмнай үшөөл бэлэн болоодүй. Түрэлгын эхилхэдэл, юуншье болог хамаагүй, ажаллажал эхилхэ хэрэгтэй гэжэ зарим хүнүүд һанадаг байна. Тиигээд байрын сонхонуудые яаралтайгаар шэллэжэ, үүдэнүүдыень заһажа, байраяа заһабарилжа ородог. Иимэ яаралтай бэлэдхэлэй хэгдэжэ байха үеэр отарануудтахи хурьгад үбшэлдэг, гарзалдаг. Иимэ таарамжагүй ябадалаа болюулха гэжэ оролдоё. Үбһэ тэжээлэй бэлдэгдээгүй, байрын заһагдаагүй газарта бэлэдхэлэй хүдэлмэри түргэдхэе. «Ургаса хуряалгаяа» гээлтэ хоролтогүйгөөр үнгэргэхын тула зохихо бүхы хэмжээнүүдые абая. Богонихон болзорой, 45—50 үдэрэй туршада хурьгадые абажа дүүргэхээр бодомжолнобди.

100 хонин бүриһөө 100-һаа үсөөн бэшэ хурьгадые абажа түлжүүлхэ гэхэ гү, али колхознай бүхыдөө 10500 хурьгадые абаха, хонидой тоое 2500—2700 толгойгоор олошоруулха, хонин бүрнһөө 3,4 килограмм хүрэтэр нооһо абаха зорилго 1964 ондо табинабди.

Хонишон Ш. Л. Цыремпилова 100 хонин бүриһөө 105 хурьга түлжүүлхэ, хонин бүриһөө 4,2 килограмм нооһо хайшалха уялга абанхай. Хонишод Д. Очиров, Д. Баторов, Д. Раднаева гэгшэд хонин бүриһөө хурьга заабол түлжүүлхэ, түс бүриһөөнь 4,5—4,8 килограмм хүрэтэр нооһо хайшалха, хурьгадай эхэһээ һалгаагдаха саг хүрэтэр тус бүриень 22—25 килограмм шэгнүүртэй болгохо зорилготой.

Хурьгадай гарзалха ябадал тон үсөөрүүлхэ зорилго табинабди. Энээнээ хайшан гэжэ бодото дээрэнь бэелүүлхэ болонобибди?

Нэн түрүүндэ шадабаритай хүнүүдые шэлэн оложо, ажаллаха газартань хубаарилан табихабди. Хонидой түлэг түрэлгын үеэр отара бүхэндэ коммунист, комсомолшууд туһа хүргэхэеэ эльгээгдэхэ. Хурьгадые абалгын үедэ колхозой комсомолой организаци хонишодой отарануудые шефтээ абаха. 40—45 хүн январиин 10-һаа оройтонгүй эхэ хонидой отарануудта эльгээгдэхэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ нэмэлтэ тэжээл болгожо, гидропонно аргаар ургуулһан ногоо хурьгадтаа эдюулээ һэмди. Энэ жэлдэшье отара бүхэндэ нэмэлтэ тэжээл болгон хурьгадта ногоо эдюулхэбди. Гэхэ зуура хурьгадта аарса уулгахада угаа тэжээлтэй. Эхэ хонидой бүхы отарануудай хурьгадта аарса эдюулдэг болохомнай. Хурьгадай гаража эхилхэ саг болотор бүхы фермэнүүдтэ хүрэхөөр аарса бэлдэхэбди.

Хурьгадые абаха, гарза хоролтодо оруулхагүй гээшэ харюусалгатай хэрэг. Гэхэ зуура хурьгадые зүбөөр түлжүүлхэ, бэлшээхэ гээшэ баһал харюусалгатай хэрэг мүн. Хурьгадай эхэһээ һалгаагдаха үе хүрэтэр тус бүриинь шэгнүүрые 20 килограммаар нэмээхэ зорилго табинабди. Бэлшээн таргалуулха отарануудта зунай, намарай сагта хурьгадай шэгнүүрые сүүдхэдээ 120 граммһаа бага бэшээр нэмээхэ гэжэ оролдохобди.

ЭЛБЭГ хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэдэг болоод лэ байхадаа, хонин ажалаа саашадань хүгжөөхэ шухалын шухала хэрэг шиидхэгдэхэ. Тиимэһээ үбһэ тэжээл бардам хүрэхөөр бэлдэлгэдэ хубитаяа оруулхабди.

Бүдүүн тэжээл улам ехэдхэхын тула 600 гектар сабшалангай газарые хонишодой хүсөөр уһалха, тэрэнэй гектар бүриһөө 13—15 центнер хүрэтэр, ургасатай һайн газарайнь га бүриин 18—20 центнер хүрэтэр үбһэ хуряахабди.

Отара бүхэн шадар 2—3 гектар газар һайса шэбхэжүүлхэбди.

Энээнтэй хамта хонин ажалай гол продукци болохо нооһо улам ехээр абахын хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаха. Удаадахи «ургаса хуряалгадаа» — сагаан алта суглуулха хэрэгтээ һайса бэлдэхэбди. Гансал ехэ хэмжээнэй бэшэ, мүн эрхим шанартай нооһо хайшалхын түлөө тэмсэхэ болонобди. Нооһондо үлэн наридхын бии болохогүйн, элдэб муу холисотой байхагүйн, гээгдэрхэгүйнь тула хэмжээн абтаха. 1964 ондо 1100 центнер нооһо гүрэндөө худалдахабди. Оренбургын түрүү аргаар — машинаар хонидые хайшалха хэрэг хаа хаанагүй дэлгэрүүлэгдэхэ.

Хонишодой байрын гэрнүүд шадар, малай байра шадар ариг сэбэр байлгахабди. Бани хаһа соогоо түлигдэхэ, улаан булангуудай хүдэлмэри һайжаруулагдаха. Бүлэ бүхэнэй газетэ, журналнуудые захихынь тула оролдохобди.

Уялгануудаа бэелүүлхын түлөө хонишодой бригаданууда хоорондо социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ, коммунис ажалай түлөө тэмсэл үргэдхэхэбди. Хурамхаанай совхозой хонишодые мүрысөөндэ урнабди.

С. Бубеев — колхозой түрүүлэгшын орлогшо;
В. Баторов — парткомой секретарь;
Ц. Аюшеев — главна зоотехник;
Б. Монтоев — главна ветврач;
А. Раднаев, Д. Очиров, Л. Занаев — хониной фермэнүүдые даагшанар.
Ш. Цыремпилова, Л. Содбоева, Я. Дашиева, Б. Ламуев, Б. Ринчинов, Б. Лубсанов, Г. Дамбиева, Ц. Ленхоева, И. Лазарев, З. Дондупова, М. Будаева, С. Раднаева — хонишод.

ҮНЭН ЗҮБ ПОЛИТИКА ИЛАХАЛ

Н. С. Хрущевой бэшэг тушаа гадаадын оронуудай ажал ябуулагшад һанамжануудаа хэлэнэ

БЕРЛИН. Газарай арсалдаата асуудалнуудые шиидхэхын тулада хүсэ хэрэглэхэһээ гүрэнүүдэй арсаха тухай договор баталха тушаа Н. С Хрущевой бэшэг соо оруулагдаһан дурадхалые ГДР-эй хүн зон угаа ехэ һайшаалтайгаар угтаа гээд ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Германиин либерально-демократическэ партиин түрүүлэгшэ Макс Зурбир ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлээ. Ядерна туршалгануудые зарим зэргээр хорихо тухай Москвагай договор шэнэ хэлсээнүүдые баталхада таарамжатай эрхэ байдал бии болгоо. Хүн түрэлтэнние дахяад хэсүү бэрхэтэй байдалда оруулхые эрмэлзэдэг «хэтэрмэ» этэгээдүүдтэ эсэргүү тэмсэлдэ Германиин эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдые Советскэ правительствые толгойлогшын дурадхалнууд зоригжуулна. Договор баталагдаад байгаа һаа, Европодо эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ туһалха һэн. Юуб гэхэдэ, Баруун Германида ээзрхэжэ байһан этэгээдүүд дэлхэйн хоёрдохи дайнай үрэ дүнгүүдые хубилгахые эрмэлзэнэ, мүнөөнэй хилэнүүдые хубилгаха эрилтэ хэнэ.

БЕЛГРАД. Дэлхэйн оронуудай гүрэн түрын (правительствануудай) толгойлогшонорто Н. С. Хрущевой эльгээһэн бэшэг тушаа өөрынгөө һанамжые хэлэжэ үгэхэ гуйлтатайгаар Югославиин гадаадын хэрэгүүдэй талаар гүрэнэй секретариадай тусхай түлөөлэгшэдэ ТАСС-ай корреспондент Белградта хандаһан байна. Манай һанамжын ёһоор, Советскэ правительствые толгойлогшо нүхэр Хрущевой бэшэг шухала, таарамжатай дурадхал болоно гээд тусхай түлөөлэгшэ мэдүүлээ. Энэ бэшэгтэ бусад правительстванууд мүн лэ һайшаалтайгаар хандаха гэжэ хүлеэхэ хэрэгтэй. Энэ бэшэг уласхоорондын оршон байдалые юрэнхы дээрэнь һайжаруулгада туһалха гэжэ тоолохо байнаб. Ушарынь хадаа уласхоорондын харилсаануудые байгуулхадаа, илангаяа Москвагай договор соо харуулагдаһан хараа шэглэлые үргэлжэлүүлхэ эрмэлзэлгэ энэ бэшэг соо харагдана.

ДЖАКАРТА. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой бэшэгые тайлбарилхадаа, хоёр гүрэнэй хоорондохи ямаршье арсалдаата асуудал үгэеэ ойлголсолгодо үндэһэлэн шиидхэгдэжэ шадаха гээд Индонезиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Субандрио мэдүүлээ. Али али талаһаа хүсөөд байгаа һаа, хүршэ һуудаг хоёр гүрэн ямаршье асуудалые амгалан ёһоор шиидхэжэ шадаха, тиигэжэ бүгэдэ ниитын эб найрамдал хангаха байна.

БАГДАД. Ирагай Республикын президент Ареф СССР-һээ Ирагта байдаг элшэн сайд М. Д. Яковлевтай уулзаа. Дэлхэйн оронуудай гүрэн түрые (правительствануудые) толгойлогшонорто СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой эльгээһэн бэшэгые президентдэ элшэн сайд барюулаа. Энэ «энэрхы һайн, амгалан ёһоной бэшэг» нарнаар шэнжэлэгдэхэ гээд Ареф мэдүүлээ.

ТЕГЕРАН. Н. С. Хрущевой бэшэгые тайлбарилхадаа, Иранай «Пейгаме Эмруз» гэжэ газетэ иигэжэ бэшэнэ. Н. С. Хрущевой дурадхаһан хэлсээн баталагдаад байгаа һаа, баруун болон зүүн оронуудай һонирходог нютаг нютагуудтахи хэдэн олон асуудалнуудые шиидхэхэ арга олгохо һэн.

НАЙРОБИ. Газарай талаар арсалдаануудые болон хилэ тухай асуудалнуудые шиидхэхын тулада хүсэ хэрэглэлгэһээ гүрэнүүдэй арсаха тухай уласхоорондын хэлсээ баталхые Н. С. Хрущевой дурадхаһые Кениин олонииитэ һаналаа ехээр ханан угтаһан байна. Хилын асуудалнуудые шиидхэхэдээ хүсэ хэрэглэхэгүй гэжэ Н. С. Хрущевой уряалһые би һайшаанаб гээд Кениин парламентын түлөөлэгшэдэй палатын түрүүлэгшын орлогшо Ф. де Суза ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ.

НЬЮ-ЙОРК. Газарай талаар арсалдаануудые шиидхэхын тулада зэбсэгтэ хүсэнүүдые хэрэглэлгые хорихо тушаа Совет ороной дурадхал уласуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ шухала туһа нэмэри болоно гээд Америкын мэдээжэ уран зурааша, американо-советскэ хани барисаанай национальна соведэй түрүүлэгшэ Рокуэлл Кент ТАСС-ай корреспонденттэй телефоноор хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ. Иимэ хэлсээн баталагдаа һаа, уласхоорондын оршон байдал һайжаруулгада туһалха, буу зэбсэг хураалгые хүнгэдхэхэ байна.

ЛОНДОН. «Дэлхэйн оронуудай правительствануудые толгойлогшонорто г-н Хрущевой эльгээһэн бэшэгые би ехээр һайшаанаб» гээд парламентын гэшүүн лейборист Фрэнк Оллаун ТАСС-ай корреспондентдэ мэдүүлээ. Энэ бэшэг хадаа эб найрамдал бэхижүүлхэ талаар 1963 ондо абаһан хэмжээнүүдээ 1964 ондо үргэлжэлүүлхэ гэжэ Советскэ правительствын хүсэжэ байһые харуулна. «Шэнэ дайнай аюул зайсуулжа шадахаар бүри таатай хэмжээнүүдые бэелүүлхэ гээшэ гүрэнэй ажал ябуулагшадай уялга болоно» гэжэ г-н Хрущев тон зүбөөр мэдүүлээ. Сэрэгэй гаргашые Советскэ Союзай 240 миллион фунт стерлингээр (600 миллион түхэригөөр. — ред.) хороохонинь эгээл иимэ бодото алхам боложо. бүхы дэлхэйдэ гайхамшагта жэшээ харуулаа».

(ТАСС).

ХИМИ бүгэдээрэн шудалая!

Байгаали хубилгадаг эди шэди

КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленум манай ороной экономическа хүгжэлтын асуудалнуудые бүхы талаhаань хаража үзөө. Тиигээд коммунизмын материально-техническэ үндэhэ hуури байгуулгада химиин промышленностиин онсо ехэ үүргэтэй байhые тэмдэглэхэ зуураа, манай орон дотор хими ехээр дэлгэрүүлхэ гайхамшагта зорилгонуудые хараалба. Ерэхэ долоон жэлэй турша соо—1964—1970 онуудта—арадай ажахыда хими нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ туйлай ехэ зөөри —42 миллиард түхэриг hомологдохоор түсэблэгдэбэ гээшэ.

Хүдөө ажахыда хими нэбтэрүүлжэ, хүдөө ажахын продуктнуудые бүри ехээр абадаг болохые партиин ЦК-гай декабриин Пленум хараалба. Иимэ зорилгоор долоон жэлэй эсэстэ 70—80 миллион тонно минеральна үтэгжүүлгэ, ургамалнуудые хоротонhоо хамгаалхын тула 800—900 мянган тонно гербицид болон бусад хэрэгсэлнүүд гаргагдаха байна. Энээнэй ашаар ороohо тарян ехээр абтажа, 1970 ондо 14—16 миллиард пүүдтэ хүргэгдэхэ юм.

Ургамалнуудай абтасые дээшэлүүлгэдэ минеральна үтэгжүүлгын туйлай ехэ ашатай туhатай байhые научна эмхи зургаануудай, түрүү колхоз, совхозуудай дүй дүршэл элитээр гэршэлнэ. Жэшээнь, нэгэ центнер аммиагай селитрэ шэниисын ургасые гектарай 4—5 центнерээр, саахарай свёклые —25—30 центнэрээр, хартаабхые — 18—20 центнерээр дээшэлүүлнэ.

Тэрэшэлэн микро-элементнүүдые газарта шэнгээбэл ехэ ашагтай. Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай үйлэдбэриин үлэгдэлнүүдые кукуруза тариhан газарта тараажа Буряадай научно-шэнжэлэлгын комплексно институдай хүдэлмэрилэгшэд hайн үрэ туйлаа. Туршалгада байhан участогуудай кукурузын ургаса юрын участогуудайхиhаа 30—40 процентээр ехэ байба. Энэ жэшээ дээрэhээ харахада, минеральна үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилгэдэ зорюулагдаhан мүнгэ зөөри ойрын жэлнүүдэй туршада харюулагдахаhаа гадна, тон ехэ олзо үгэхэ байна гэжэ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэ бүхэндэ мэдээжэ болоно.

Химиин бодосууд, препарадууд болон материалнууд мал ажалда улам үргэнөөр хэрэглэгдэжэ байна. Энэмнай мал ажалда хими нэбтэрүүлгын түрүүшын алхам мүн. hүүлэй жэлнүүдтэ республика доторнай тэжээлэй антибиотигууд ехээр гаргагдадаг болоо. Мочевинэ, минеральна дабhан, микроэлементнүүд үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Эдэ зүйлнүүдые малай тэжээлэй рациондонь нэмэжэ үгэхэдэ, залуу мал түргэнөөр тэнжэдэг, томо болодог, сүүдхэ бүри шэгнүүрээ ехээр нэмэдэг, мүн ашаг шэмэнь ехэ байдаг. Химиин туйлалтануудые хэрэглэhэн малшан бүхэн иимэ тобшолол хэхэ байха.

Хүдөө ажахыда хими нэбтэрүүлхэ гээшэ ороohо таряа, hү, мяха, тоhо ехээр абаха гэhэн удхатай.

Химиин эрдэм ухаанда харгы нээжэ үгэхэдөө, угаа ехэ олзо доход оруулха, оронойнгоо экономическа хүгжэлтые хурдабшалха туйлай ехэ арга боломжотой болохобди гэжэ декабриин Пленум дээрэ нүхэр Н. С. Хрущев хэлээ hэн. Үнэхөөрөөшье, хими гээшэмнай гайхамшагта эди шэдитэй юм. Байгаалида оройдоо байдаггүй шэнэ химическэ холисонууд болон материалнуудые бии болгон, хүн зоной аша туhада зорюулна. Гадна байгаалиие хубилгажа, шэнэ, хоёрдохи байгаали бии болгоно гэбэл, мүнөөнэй үе сагта шулуу нүүрhэ, нефть, байгаалиин газ, модо шулууе синтетическэ, хэмэл материалнууд болгожо техникэдэ, ажаhуудалда үргэнөөр хэрэглэнэ. Эдэ материалнууд замбуулин соогуур ниидэдэг онгосонуудыешье мүн үхибүүдэй нааданхайнуудыешье бүтээлгэдэ хэрэглэгдэнэ.

Мүнөө химиин эрдэм наука үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй тоодо бүри ехээр орожо байнхай. Тэрэ хадаа арадай ажахые хүгжөөлгэдэ, Совет хүнүүдэй баян дэлгэр ажаhуудалда хэрэглэгдэхэ шэнэ арга боломжо үргэнөөр нээжэ үгэнэ.

Эдеэ хоолой түүхэй эд болохо ороohо тарянай, хартаабхын, элдэб тоhо оохэнэй үлэгдэлнүүдые хүсэд дүүрэнээр хэрэглэхэ ябадал хүн зоной эдеэ хоолой нөөсые арьбадхаха горитойхон арга боломжо болоно. Жэшээнь, ороohо таряа, хартаабха хэрэглэхын орондо гидролизой аргаар модо болбосоруулан хайлуулжа, спирт гаргагдана. Эрхүүгэй областьда модонhоо абтадаг декалитр спиртын өөрын үнэ 25—26 түхэриг болоhон байна. Манай Улаан-Үдэдэ ороohо тарянhаа гаргагдадаг литр 49—50 түхэригтэ болоно. Арадай ажахыда ехэ хэмжээнэй спирт хэрэглэгдэдэг юм. Хэмэл каучук, шэрэ болон будагуудые гаргалга спирттэй байдаг. Хоёр паар: калошодо — нэгэ литр спирт, автомобилиин нэгэ шиинэдэ — 50 литр спирт хэрэглэгдэдэг. Эдэ бүгэдые бүтээн гаргалгада спиртын ехээр гаргашалагдадагынь мэдээжэ. Теэд спирт урдань ороohо тарянhаа, хартаабхаhаа абтадаг байгаа ха юм даа. Харин мүнөө иимэ эдеэ хоолой үнэтэ продуктнууд алмагдажа, ондоо үнэгүй түүхэй эдүүдhээ абтаха болоно. Гидролизой завод 1 миллион декалитр спирт гаргахадаа, 2,2 миллион пүүд ороohо алмажа үгэхэ юм.

Манай республика дотор целлюлозо-саарhа гаргаха Сэлэнгын завод баригдажа байна. Энэ барилга экономическа талаараа харюулагдаха байха. Юуб гэхэдэ, республика доторнай ой модоной промышленность ехээр хүгжэжэ, үргэн харгыдаа оронхой. Энээнтэй дашарамдан, модоной хаядаhан ехээр гарана. Энээниинь целлюлозо, картон ба бусад материалнууд болгохо юм. Модон амhартанууд картоноор хэгдэхэдээ, олон мянган түхэриг алмагдаха, ехэ модон ондоо хэрэглэмжэдэ зорюулагдаха Модоной хаядаhан болбосоруулагдажа, малай гэжээлэй целлюлозо болгогдоходоо, 0,8 тонно обёостой тэн байха.

Юрэнхыгөөр хэлэхэдэ, республикын ой модоной баялиг адууhа малай тэжээл элбэгжүүлхэ хэрэгтэ горитойхон түлхисэ болохо бшуу. Ой модоной хими ехэ хэмжээтэй тэжээлэй дрожжи үгэхэ. Тиимэ дрожжи соо шэнгэсээр hайн белок, витаминууд 50 процент хүрэтэр байдаг. Малай тэжээлэй рациондо багаханаар дрожжи хэбэл, залуу мал түргөөр томо болодог, шахан таргалуулхада hайн, үнеэдэй hү шэмэ ехэ байдаг.

Эдеэ хоол болохо өөхэ тоhо техническэ үйлэдбэридэ оройдоо хэрэглэхэеэ болихо гэhэн зорилго мүнөө табигдаа. Юуб гэхэдэ, орон доторнай ургамалай тоhоной 40 процент шахуунь мылэ, эмаль, линолеум, клеёнко бүтээлгэдэ гаргашалагдадаг байгаа. 1 тонно мылэ гаргахада, 630—840 килограмм өөхэн хэрэглэгдэдэг юм. Хэрбээ эдэ зүйлнүүдые синтетисэй аргаар бүтээдэг болоо hаамнай, арад зондо ургамалай тоhон 2 дахин ехээр худалдагдаха hэн.

Энэ багахан хөөрэлдөөндэ химиин бүхы эди шэдиие харуулхын аргагүй ха юм даа. Тиимэhээ манай хүдөө ажахыда хими ямар ехэ ашатай туhатайб гэhэн асуудалда хуряангыгаар харюусаха хүсэлтэйб. Хөөрөөнэйнгөө түгэсхэлдэ иимэ тобшолол хэхээр гэжэ hанагдана: хими манай ороной экономикодо хубисхалай удха шанартай хубилалтануудые хэжэ эхилээ. Совет хүнүүд химиин эди шэдиие хүсэд дүүрэн ашаглахадаа, барагдашагүй баялигай үүдэ нээхэ, хүн зонойнгоо материальна болон оюун ухаанай эрилтэнүүдые бүрин хангаха аргатай болохо.

С. БАЛДАЕВ,
доцент, Буряадай хүдөө ажахын институдай неорганическа химиин кафедрые даагша.

ЖАРА НАhАНАЙ ЖАРГАЛ

Борьёо нютагай үмсын жэжэ ажалтанай анха түрүүн 1929 ондо «Сайхан тэлэ» гэжэ артель бололгондо эдэбхитэйгээр хабаадалсаhанhаа хойшо олоной аша туhада өөрыгөө сүм зорюулhан, мүнөө «Коммунизм» колхозой гэшүүн нүхэр Доржи Шареевич Цыренов жара наhа хүрэбэ. Гуша гаран жэлдэ нүхэр Цыреновэй оролдожо hургаhан, хүмүүжүүлhэн малшадыень тоолохо, дурдаха болоо hаа, олон лэ байха.

Доржи Шареевичэй hүүлэй арбаад жэлдэ хүдэлжэ байhан мяхаhүнэй гүүртэ hайн ажалаараа колхоз сооhоо гадна, бүхы Зэдынгээ аймагта суурхажа, эгээл түрүүлэн коммунис ажалай коллективэй хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө hэн. Нүхэр Цыреновэй даадаг гүүртэ түл абалгаараа, hү haалгаараа жэлhээ жэлдэ улам hайн үрэ дүн туйлана. Жэшээнь, 1963 ондо эндэхи hаалишад hү haaxa, худалдаха жэлэйнгээ социалис уялгые болзорhоо холо урид, ноябриин 7-до дүүргээ. Декабриин нэгэнэй байдалаар дүн хамта 2686 центнер hү haагаад, 2030 центнерыень гүрэндэ тушаагаа. Жэлэй түгэсэтэр 17 мянган литр hү haaxa гэhэн нэмэлтэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргээ.

Коммунис ажалай коллективэй нэрэ зэргэтэй энэ гүүртын hүүлэй арбаад жэлэй туршада хэhэн юумыень багсаажа хэлэбэл, 300 тонно мяха, 2100 тонно hү үйлэдбэрилhэн, 1100 тугал үдхэhэн байна. Хамтын хэшэгые арьбадхалгада Доржи Шареевич Цыреновэй хубитань ехэ.

— Доржи абгамнай алтан гартай, олоной хэрэгтэ оролдодог, үнэн сэхэ хүн юм даа, — гэжэ суг хүдэлдэг нүхэдынь магтан, омогорхон хэлэдэг.

Зондоо хүндэтэй, алдартай, хамтын ажалай жаргалта байдал тогтоогшодой нэгэн Цыренов Доржи Шареевичэй нютагаархин тэрэнэй жара наhа гүйсэhэнтэй дашарамдуулжа үнэн зүрхэнhөө амаршалан, ажал хэрэгтэнь али болохо амжалта хүсөөд, ута наhа, удаан жаргал эдлэхыень юрөөнэ.

Ц. Сагалеев,
Зэдын аймагай Борьёогой сомоной «Коммунизм» колхозой II-дохи отделениин парторганизациин секретарь.

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1964 оной январиин 9.

Малай үбэлжэлгэ—харюусалгатай шалгалта

Урматайгаар ажаллана

Үбэлжэлгын үе мүнөө түлэг дундаа. Ахын Кировэй нэрэмжэтэ колхозой малшад энэ харюусалгата сагые эрхим hайнаар, нэгэшье толгой гарзалуулангүй, тураангүй үнгэргэхые оролдоно. Үбhэ тэжээлшье хүрэхөөр бэлдэгдэhэн, малайнь байра нягта нарнаар заhагдан hэльбэгдээ.

Сорогой сомоной Соведэй депутат hаалишан Дулма Сыденовна Цыбикова Айнагай аман гэдэг hуурида ажалладаг. Нютагтаа алдаршаhан энэ бэрхэ малшанда 25 үнеэн, 25 тугал даалгагданхай. Тэжээлээ угаа гамтайгаар, шадамараар гаргашалжа, саг соонь эдеэлүүлнэ, уhална, багаханааршье хүшэеэ бууpahaн малые түсгаар харууhанда табина. Үбhэ, hолоомоёо сугтань дэбтээжэ, буйлуулжа эдюулнэ. Залуу малдаа эдюулхэеэ аарса горитойгоор бэлдэнхэй.

Шабар талада үбэлжэhэн hаалишан Ольга Дашиевна Ошорова даажа байhан үнеэдээ, тугалнуудаа шадамар, оролдосотойгоор харууhалжа, hү hаалияа дээшэлүүлнэ.

Мүн Хойто Үрёо, Үрёогэй аман гэдэг нютагуудта байрлаhан малшад Д-С. Ч. Путунхеев, Х. Ч. Путунхеева, Х. С. Дондокова гэгшэд үбэлжэлгэ эрхимээр үнгэргэхэhөө гадна, шэбхэ гаргажа эхилээ. Хужарта горхондо байрлаhан хонишон Намсарай Булаевай эдэбхитэ ажал илангаяа тэмдэглэмээр. 1963 ондо сабшалангаа шэбхэжүүлжэ, түсэбэй ёhoop 80 центнер үбhэ хуряаха аад, 120 центнертэ хүргэhэн юм. Мүнөө даабарита сабшалан дээрээ Намсарай Дамбаевич пар шэбхэ ехээр гаргаад байна.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй холын хараата шиидхэбэринүүдээр зоригжоhон Кировэй нэрэмжэтэ колхозой малшад иигэжэ үбэлжэлгээ hайнаар үнгэргөөд, 1964 ондо шэнэ амжалта туйлахаар зоригжонхой.

Б. Машаев.

Самбу Санжаловай отарада

Шэнэ жэлдэ хонин бүриhөө заабол хурьга түлжүүлхэ, шанартай ехэ нooho хайшалха уялга абаhан ахалагша хонишон Самбу Санжаловай отарынхид (Бэшүүрэй Ждановай нэрэмжэтэ колхоз) үбэлжэлгээ hайнаар, гарза хоролтогүйгөөр үнгэргэжэ байна.

Эндэ шэнэ түл абалга мүн лэ түлэг дундаа эхилэнхэй. Хурьгашад Ж. Очиров, Э. Гомбоев, Д. Шодоев гэгшэд тус бүридөө 10—15 хурьгадтай болоо.

— Үбhэ тэжээлшье хүсэд хүрэхөөр бэлдэгдэнхэй. Хото хорёомнай hайса дулаалагдаhан, hэльбэн заhабарилагдаhан байна. Хонидой хүшэ шадал hайн. Уялгаяа сохом дүүргэхээр зоригжонхойбди, дүүргэхэ аргатайншьебди, —гэжэ эдэнэр хэлэнэ.

Ц. Гомбоев.

СТАВРОПОЛИИН ХИЗААР. Георгиевско управлениин Обильненска совхозой шубуушад тахяа бүриhөө 142 үндэгэ абаа. Эдэнэр гурбан миллион юhэн зуу мянган үндэгэ гүрэндөө тушаагаа. Энэнь жэлэй түсэбhөө 900 мянган үндэгөөр ехэ юм. Тахяашадай ажал гүйсэд оньhожоруулагданхай. Кормокухнида эдеэн бэлдэгдээд транспортёроор кормушка руу дамжуулагдадаг. Нүгөө транспортернууд үндэгэнүүдыень тушаалгын камера руу дамжуулжа байдаг. Нэгэ тахяашан таба мянган тахяа бэедээ даажа абанхай. Зураг дээрэ: «Обильненска» совхозой тахяагай байра.

ТАСС-ай фотохронико.

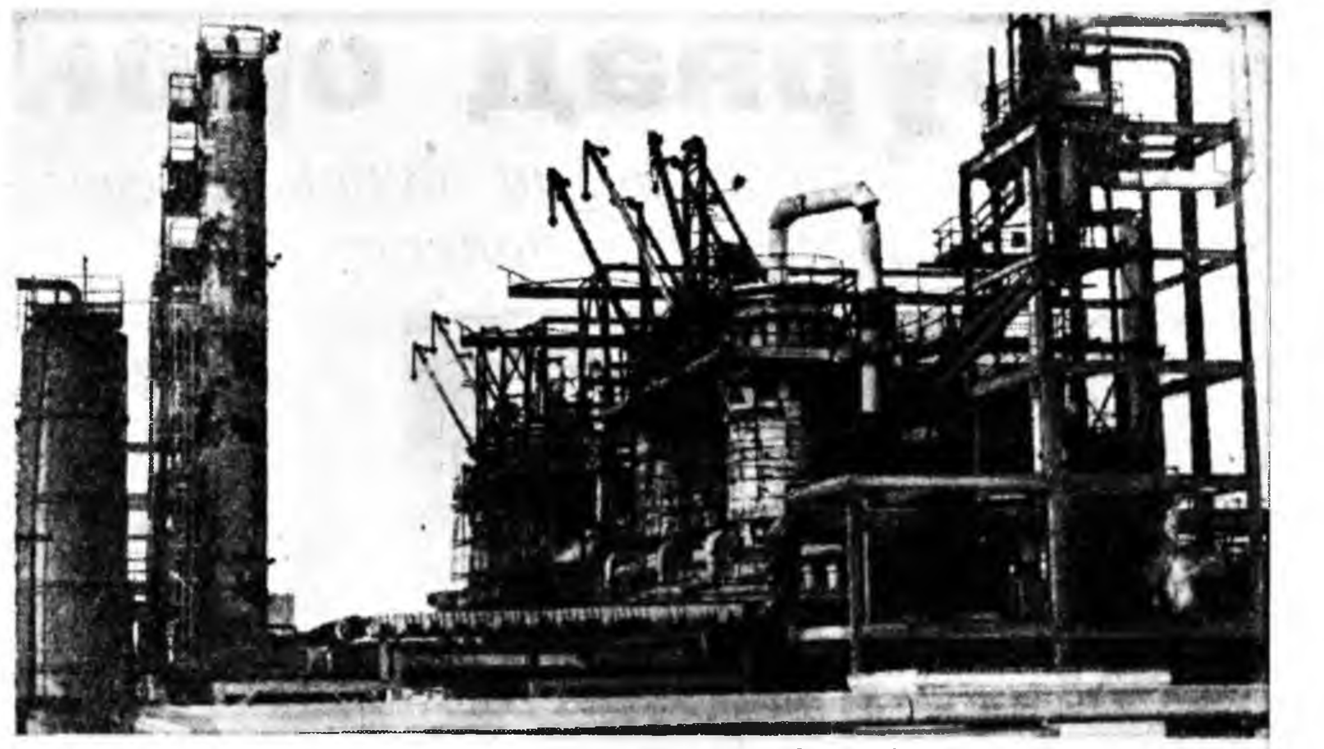

КАЗАХАЙ ССР. Казахстанда эгээн түрүүшын Гурьевска нефть болбосоруулдаг заводой хүсэниинь hүүлшын табан жэлэй турша соо хоёр дахин ехэ болоо. Заводой хүдэлмэришэд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй эдэбхи үүсхэл дэбжээгдэжэ, түхеэрэлгэнүүдэй бүтээсэ дээшэлүүлхын түлөө мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэжэ иимэ амжалта туйлагдаа. Мүнөө үедэ предприятиин хүдэлмэрилэгшэд хэдэн янзын нефтехимическэ зүйлнүүдые гаргадаг болоо. Зураг дээрэ: Гурьевска нефть болбосоруулдаг заводой зарим түхеэрэлгэ харуулагдана. ТАСС-ай фотохронико.

Би гэhэн гансаараа, бидэ гэhэн хамтаараа

„Амидын жаргал—үрмэ зөөхэй хоёр бэшэ,
Ажал эрдэм хоёр юм“.

Сентябрь hарада hэн. Нэгэ залуу нүхэртэй хамта модо вагонеткэдэ ашаад, абаашажа ябабабди. Эгээл тэрэ үедэ богонёор хюрөөдэhэн хабтагай ашанхай, прицеп шагтагаланхай «Беларусь» трактор жүдхэжэ ябаба. Рульдань Вова Мясников hуунхай. Түмэр харгын хажууда хабтагай буулгадаг талмай руу ошохо нарииихан хүүргэ тээшэ тракторынь гэдэргээ сухаряад орожо бирабагүй. Трактористын хэды оролдоошье haa, «түмэр мориниинь» сухарижа ядашоо, шортоо. Эгээл эндэ Вова час тухай туляад, юуншье болобогүй. Энэнь «Беларусиие» жолоодожо ябаhан хүбүүндэ түрүүшын шалгалта болоhон байгаа. Тиимэhээ ашаагаа талмай дээрэ гаргахын тула залуу трактористын бүхы шадалаараа оролдоhониинь ойлгосотой. Иигэжэ трактораа талмай дээрэ гаргажа яданги байхадань, ашаа—хабтагайе буулгаха гэhэн хоёр басагад угайдхадаа хүлеэгээд зогсошонхой. Эндэhээ арбаад метрэй газарта нэгэ бригада модоной гэшүүhэ сэбэрлээд, тайража ябталжа байба. Тэдэнэй нэгэн, хэншьеб, Вовын ядажа байхада наадалжа, шанга гэгшээр энеэжэрхибэ.

Намтай хамта хүдэлжэ байhан нүхэрни залуу трактористые нэрээрнь хэды дахин ооголоод:

— Рульдашни hyyhyyб, тракторыешни талмайда оруулhууб!—гэбэ.

Вова Мясников бэрхэшээлтэй байдалда ороhондоо хүн зонhоо аягүйрхэжэ, нюурынь халуу бусалжа байба хэбэртэй. Юундэб гэхэдэ, прицеп шагтагалhан тракторынь Вовын «үгэ дууланагүй». Прицентэ ашаатай хабтагай буулгаха басагад хүлеэгээд зогсоhон зандаа, хүдэлмэришэдэй зариман наада барина. Залуу нүхэр—Белоногов туhалhууб гэжэ байжа хооhoop хашхархаhаа бэшэ юумэ үгы. Харин тиигэжэ байнхаар Вовадо ошоод дуугайханаар заажа үгөө, туhалаа haaнь, hураггүй дээрэ байгаа. Эгээл энэ үедэ Вова тэбдэшоод, өөрынгөө тулюурта өөртөө уурлажа байгаа бшуу. Курсада гараhан, үзэhэн юумэнииньшье иимэ мэгдүү тэбдүү сагта юун hанагдаха бэлэй даа. Вова иигэжэ байтараа hөөл түргэнөөр тракторhaa буугаад, Белоноговой хажууда туласа ошоод:

— Юундэ иигэтэрээ хашхараа хүмши!—гэбэ.

Нүгөөдэнь трактор зүб мүрөөр эрьелдүүлхэ тухай заабари хэлэжэ эхилбэ. Тэрээниинь Вова шагнаншьегүй:

— Яагаа hөөл ухаатай хүмши!—гээд трактор тээшээ ябашаба.

Залуу хүбүүнэй иигэжэ тэбдэжэ, мэгдэжэ байхада, Белоногов үнэн зүрхэнhөө туhалхые хүсэhэн байгаа. Теэд, зүб алхам хэжэ шадаагүй. Хамта хүдэлжэ ябаhан нүхэрэйнгөө бэрхэтэй байдалда ороходонь, ооголжо гү, али хооhон заабари хэлэжэ, байлтагүй, харин ошоод сэхэ туhалха хэрэгтэй.

«Беларусь» тракторта Вова Мясников гурбадахи hараяа хүдэлжэ ябана. Үдэрэй ошохо бүри шадабари мэргэжэлынь нэмэнэ, Ашаа буулгадаг талмайда трактораа эрьелдүүлжэ оруулхадаа мүнөө зоримгой, зүрхэтэй болоhон янзатай.

Вовка Мясников ехэ ажабайдалай үүдэ haяхан нээжэ ороод ябаhан наhандаа. Энэ хүбүүн өөрынгөө ёhoто hуури эзэлжэ, бэеэ бэелхэ, эрхэтэн солоёо дуудуулха ёhотой. Хамта хүдэлдэг ахамад нүхэдынь иимэ залуушуулдаа туhалха, анхарха, hургаха байhамнай ойлгосотой.

Клуб, кино, хатар наадан, сана гэхэ мэтэнүүдтэ минии залуу ханинар дуратай гэжэ ойлгонхойб. Энээнтэй хамта леспромхоздохи комсомолой организациин хүдэлмэри hайжаруулха, үүргыень дээшэлүүлхэ ту- хай бодомжолхоор болоо.

— Комсомолой организаци юушы хэнэгүй, залуушуулай дунда нүлөө- гүй,—гэжэ Вова хэлээ.

— Хүхюун зугаатайгаар, сог зо- литайгаар ажаллаха, амархын тулаа өөhэдөө, таанад оролдолго гаргаха эмхидхэхэ ёhотойт,—гэжэ харюусa- баб. Тиигээшье haa, «залуушуулы эмхидхэдэг ёhото ударидагша ман- хэрэгтэй» гэжэ Вовын хэлэhые ой- доо зүбшөөжэ байбаб. Нээрээшье леспромхоздомнай комсомолой орга- низаци hулаар хүдэлнэ, залуушуу- лай дура татамаар hонин хүдэлмэ- эмхидхэнэгүй.

Вова Мясников Горхоной станци- дахи дунда hургуулиин 6-дахи клас- дүүргээд, hүүлээрнь трактористну- дай курсда hуража гараа юм. Мүнө- жэлдэ хаанашье hуранагүй. «Вов- үдэшын hургуулида юундэ hypaн- гүй хаб? hураха дурагүй хүн бэш- аал даа» гээд зариман хэлэхэ хэбэр- тэй байгаа hэн. Теэд энээндэ ган- Вова Мясников зэмэтэй гү? hypaha —далай, hураагүй—балай гэдэгы- энэ хүбүүн хадууҗа абаа гү? Юрэ- хыдөө хүндэ hургуули хүрөө гэ- байха гү? Энэ хүбүүн ямар ном у- шанаб, юугээр hонирходог бэ гэ- хэн хаража үзөөб. Сэхынь хэлэхэ- залуу нүхэдөө харгамжадаа абада- гүйбди гэжэ сэхэ мэдэрэлтэй. Э- бүгэдэмнай партийна, комсомол- организацинуудай бодомжолхо асуудал болоно.

Хоёр жэлэй саада тээ Вовын эсэ- наhа бараhан юм. Тэрэ сагhаа хой- энэ гүлмэр хүбүүн бүлэ соогоо а- захань болюжо үлэhэн байгаа. Ти- гээд мүнөөдэр хүрэтэр нэгэшье х- үнэн зүрхэнhөө, заабари, hург- үгэнгөө Вовотой ярилдаагүй, зал- хүбүүн гээшэ урагшаа жүдхэхэ, э- дэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ ёhо- гэжэ хүсэл эрмэлзэлынь хүдэлгэн, д- ли жэгүүр ургуулжа шадаагүй гэ- би ойлгобоб.

1964 ондо Вова Мясников үдэшы- hургуулиин партада hууxыень хар- хал байхабди гэжэ найданаб.

Ц. ЖАНАЕВ.
Горхоной леспромхоз.

Түрүүшын үдэрhөө

Горхоной леспромхозой хүдэлмэришэдэй дунда нүхэр Семеновой хүтэлбэрилдэг бага комплексно бригадынхид эрхим ажалаараа суурхадаг болонхой. Тэдэнэр үнгэрhэн жэлэй түсэб болзорhоонь 6 хоног урид дүүргээд, шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрhөө эхилжэ даабаряа ходо үлүүлнэ. Модо отололго ленточнэ аргаар хэгдэнэ.

Бригадын туйлаhан амжалтада тракторист Павел Лукич Ивановой хубитань ехэ. Арба гаран жэлэй туршада тус леспромхоздо ажаллаха зуураа нүхэр Иванов ганса тракто- ристын бэшэ, мүн модо отологшын, унагаагшын мэргэжэл шудаланхай.

И. Кумсков.

КОММУНИЗМ

Мүнөө бидэнэр иигэжэ хэлэхэ дүүрэн эрхэтэйбди гэбэл: Совет засаг дээрэ бүхы ороной электрификацилгые нэмээд, үшөө арадай ажахыда хими нэбтэрүүлгые нэмэбэл, коммунизм болоно.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй тогтоолhоо.

Энэ хадаа совет арадые коммунизм байгуулгын агуу программаар зэбсэгжүүлhэн партиин ленинскэ политикын гол зүйл мүн болоно. КПСС өөрынгөө бүхы ажал ябуулгые эрдэм ухаанай үндэhөөр эрхилнэ. Шэнэ дэлхэйе байгуулха талаар түгэлдэр ехэ хүсэн болоhон манай парти мүнөө үедэ коммунизмын материально-техническэ үндэhэ hуури байгуулха гээшые түрүүшын ээлжээнэй удха шанартай гэжэ тоолоно. Энэмнай партиин болон арадай гол экономическа зорилго мүн болоно. Энэ зорилгые шиидхэлгэдэ, КПСС эмхидхэлэй, политическэ бүхы хүдэлмэреэ зорюулна. Социалис экономикын шиидхэхы hалбаринуудые— промышленностиие болон хүдөө ажахые саашадань хүгжөөлгын асуудалнууд партиин Центральна Комитедэй Пленумүүд дээрэ нэн түрүүндэ хэлсэгдэдэг байhаниинь тушаан болоhон зүйл бэшэ.

I.

Экономико гээшэ Коммунис партиин, Советскэ правительствын политикын шухалын шухала зүйл мүн болоно. Капитализмда орходоо социализмын үндэhөөрөө булюу hайн байhаниинь энээн дээрэhээ харагдана. Үнэхөөрөөшье, буржуазна гүрэнүүдые хараад үзыт. Тэдэ гүрэнүүдэй парламентнууд болон правительствануд нэн түрүүндэ ажалшан арадые хайшан гэжэ мэдэлдээ барижа байхаб, бэеэ даанхай оронууд дотор өөhэдынгөө ямбые яажа алдахагүйб, сэрэгэй империалис бүлэгүүдые яажа үргэдхэхэб, бэхижүүлхэб гэжэ оролдоно. Ажахын байгуулалтын асуудалнууд тушаа статьянууд болон корреспонденцинүүдые буржуазна газетэнүүд дотор олохогүйт. Зүгөөр тэдэ газетэнүүд элдэб янзын политическэ дүрьел тухай ехээр бэшэнэ.

Ажахы гээшэ политикын хэрэг бэшэ гэhэн бодолые капиталис монополинуудай хэблэл дотор үсөөн бэшэ ушарта олохо болоно. Буржуазна публицистнүүд гүрэнэй захиргааел политика гэжэ ойлгодог юм. Экономико тухай баяшуул оролдохо ёhотой гэдэг. Үйлэдбэриин зэбсэг хэрэгсэлэй үмсын зөөри байдаг буржуазна байгуулалтын үедэ политикые иигэжэ ойлгохо гээшэ зарим талаараа зүбтэй.

Ажахын капиталис байгуулламжые усадхадаг хүдэлмэришэн ангиин хуули засагые гартаа абахадань юумэ үндэhөөрөө хубилдаг. Иимэ эрхэ байдалда гүрэниие ударидалга ажахын байгуулалтын зорилготой таhаршагүй холбоотой болодог. Бүри 1918 ондо В. И. Ленин энээн тушаа иигэжэ бэшээ hэн: «...Политикын бэшэ, харин экономикын булюу удха шанартай болоhон ударидалга тухай мүнөө—болбосоронгы арадуудай тон шэнэ түүхэ дотор түрүүшынхеэ хэлэгдэнэ гээшэ ха. «Ударидалга» гэhэн үгые ехэнхидээ гансал политическэ ажал ябуулгатай холбодог заншалтай. Тиихэ зуура Совет засагай үндэhэ hууринь, гол удхань, капиталис обществоhоо социалис обществодо шэлжэн оролгын гол удхань политическэ зорилгонууд экономическа зорилгонуудта мэдэлтэй байха ябадал болоно» (Зохёолнуудай хүсэд суглуулбари, том 36, нюур 130).

Экономическа зорилгонуудые түрүүшын ээлжээндэ табилга социалис революциин удха шэнжэ дээрэhээ болоно. Энэ революци хүн түрэлтэнэй түүхэдэхи бүхы социальна хубилалтануудта орходоо эгээн гүнзэгы ехэ хубилалта болоно. Социалис революциин уг зорилго юуб гэхэдэ, ниитын-экономическа харилсаануудые үндэhөөрнь хубилгаха, хамтын ажал дээрэ, шэнэ техникэ дээрэ үндэhэлhэн түсэбтэ үйлэдбэри байгуулха хэрэг мүн. Урдань ниитын ажабайдалай зүндөө болодог хубилалтые иимэ эрхэ байдалда хэдэн арбаад, зуугаад миллион хүнүүдэй ушар ёhо мэдэхэ ажал ябуулгаар hэлгэжэ болоно.

Буржуазна философууд болон политигууд гансал hандаргалтын хүдэлмэри ябуулдаг хэбэртэйгээр социалис революциие хардадаг. Бодото дээрээ социалис революциин гол удхань зохёон байгуулха гэhэн hайн hайхан ажал ябуулга мүн болоно. Октябриин революциин хойто тээхи түрүүшын үдэрнүүдhээ эхилэн Коммунис парти шэнэ ёhоной социалис ажахы байгуулха гэжэ арад зониие урялhан юм. Революцида харша хуушан дэлхэйн хүсэнүүдэй галзуу шанга эсэргүүсэлтэнь партиин хараалhан зорилго бэелүүлгэдэ саг зуура hаад хэhэн байгаа. Граждан дайнай илалта түгэсөөр дүүрэмсээр ажахын байгуулалтын асуудалнууд табигдаа бэлэй.

1920 оной декабрь соо Советүүдэй VIII Бүхэсоюзна съездын баталан абаhан электрификациин түсэб —ГОЭЛРО-гой түсэб hанаад үзэе. Тиихэдэ В. И. Ленин тэрэниие партиин хоёрдохи программа гэжэ нэрлэhэн байха. Томо индустри байгуулха, хүдөө ажахые шэнэдхэн хубилгаха гэhэн зорилгые В. И. Ленин энэ түсэбтэй холбон табиhан юм. Шэнэ техникын хэмжээдэ тааpahан, газар тарялангые шэнэдхэн байгуулха шадалтай томо промышленность гээшэ ороной электрификацилга мүн болоно гэжэ Владимир Ильич сэхэ заahан байна. Гээгдэнги, hула Россие түрүү, хүсэн түгэлдэр социалис гүрэн болгохо гэhэн сэсэн мэргэн бодол «Совет засаг дээрэ бүхы ороной электрификацилгые нэмэбэл, коммунизм болоно» гэhэн Ленинэй заабари соо хэлэгдэнэ.

Россие электрификацилгын түсэб тухай Ленинhээ дуулахадаа Англиин мэдээжэ уран зохёолшо, «Росси харанхы, бүрэнхы байдал дотор» гэ- номой автор Герберт Уэллс Ле- ниие «Кремлиин хооhон бодол- гэжэ нэрлээ hэн. Баримтагүй хёолнуудаараа алдаршаhан уран зохёолшын тухайлажа бо- то байдал дээрэ үндэhэлhэн Ле- нэй заабариие ойлгоходо туhал- шадахагүй байшоо. hандарал лоод байhан бүри тэрэ үедэ Ле- олон электрическэ станцинууд- техническэ түхеэрэлгэнүүдтэй лоод байхадаа Росси ерээдүйн циалис Европодо болон Азида жэ- харуулха гэжэ уридшалан мэд- байха юм.

Ленинэй захяа заабарида ү- байдаг Коммунис парти социал- байгуулгын түсэб зохёогоод, т- нээ хэрэг дээрэ бэелүүлээ. Парт- ленинскэ политика хүсэтэ социа- индустри, социалис хүдөө аж- байгуулаа, технико-экономиче- талаараа гээгдэнги байhан ор- хүгжэлтын дээдэ шатада гар- Түүхын богонихон болзор соо С- дэлхэйн агууехэ гүрэн болоо. Т- нэй хүсые мүнөө гансал манай нинар бэшэ, мүн коммунизмын хорото дайсадшье мэдэрнэ.

Манай ороной ябаhан зам х- балта, ябган тэргэ, модон анза- зэрсэгhээ түрүү техникэ, айха- хүсэтэ станогууд, тон нарин борнууд, автоматическа линин- электронно-тооололгын машина- замбуулинай онгосонууд хүр- ябаhан зам мүн. Тиихэдэ хамг- гын дайнуудта, удаань арадай- ажахы hэргээн бодхоолгодо С- гүрэнэй хори шахуу жэл үнгэр- ниие мартажа болохогүй.

Удаадахи мэдээнүүд манай- дустриальна хүсые эли тодоор руулна. Машина бүтээлгын, үйлэдбэрилгын промышлени- 1913 онойхитой сасуулхада 350 үлүүтэй дахин ехэ прод- гаргана. ГОЭЛРО-гой түсэбые С- дүүдэй VIII съездын зүбшэн ха- жэ байха үедэ Москвада съе-

Д. ДОРЖОГУТАБАИ
киномеханик

...ЭНЭ МИНИИ АЖАЛАИ ҮДЭР

Үглөө бүри эртүүр бодожо,
Үнгын шэрээр соносхол
Дуран соогоо гоёон будажа,
Дууhаад энэ—hонирхол,
Эндэ, тэндэ углуу,
гудамжаар
Эреэн гаршаг орхиноб.
Тойрон ерээд аппарат соохи
Тооhо, тоhынь аршанаб.
Хайрсаг дүүрэн фильм
задалаад
Харан, шагаан шалганаб,
Эхин тээшэнь орёон
уудалаад
Эгсэ тэгшээр залганаб.
Иигэhээр байтар үдэ болоод,
Эдеэлхэеэ арилнаб.
Энэ үдэрэй «Үнэн» олоод
Эрхим гоёор амарнаб.
Үдэрэй наран тонгойн
ошоод,
Үхибүүд субаа клуб руу.
Үнихэн hvyhан бишье
сошоод,
Үгсын яараабтэрээ руу.
Уян гэлигэр плёнко татаад,
Уhан хурдаар hомолноб.
Шэнэхэн сагаан экран
хараад,
Шэдитэ зураг толилноб.
Заадан дуулаа мотоороо
шагнаад,
Зан абариинь багсаанаб.
Хүнхинэн байгаа уужам
зал руу
Хүсэл юугээ тушаанаб.
Энэ минии ажалай үдэр
Эгээл намдаа зохинхой.
«Багшын этигэл харюула»,—
гээд,
Батаар өөртөө захинхайб.

Монгол сайхан оронойхид альга ташаа

...Зүжэг түгэсэбэ. Монголой оперо болон баледэй театр нэрьемэ удаан альга ташалгаар хүнхинэжэ, сценэ дээрэ байhан артистнарые урда урданайхиhаа халуунаар угтаба. Тиихэ шалтагааншье байгаа, ушар юуб гэхэдэ, зүжэгэй гол рольдо Буряад ороной суута хатаршан, РСФСР-эй арадай артистка Лариса Петровна Сахьянова, РСФСР-эй арадай артист Петр Абашеев гэгшэд наадаа. Харин зүжэгэй дүүрэхэдэ, Лариса Петровнада СССР-эй арадай артистын хүндэтэ нэрэ зэргын олгогдоhон тухай мэдээсэл холын Москва хотоhоо ерээд байгаа бшуу. Тиимэл hэн тулань Монгол сайхан орон халуунаар альга ташаа.

Монгол орон манай орон хоёрой хоорондо соёл культурын талаар харилсаа тогтоохо 1963 оной түсэбэй ёhoop, аха дүү арадайнгаа айлшан боложо СССР-эй арадай артист Л. Сахьянова, РСФСР-эй арадай артист П. Абашеев хоёр Улаан-Баатар хото мордоо бэлэй. Үнгэрhэн жэлэй декабриин 17-hөө шэнэ жэл хүрэтэр тэндэ байха зуураа, Улаан-Баатарай оперо болон баледэй театрай сценэ дээрэ халуунаар угтагдажа, бэлиг шадабари, мэргэжэл соёлоо хэдэн дахин харуулаа юм.

— Монгол сайхан орон үнэхөөрөөшье hайхан байна даа. ..ады хүйтэн байбашье hаань, халуун, айхабтар халуун угталгаhаань сэдьхэлнай ходо дулаан ябаа,— гэжэ Лариса Петровнатай хөөрэлдэхэдэмнай мэдүүлээ. — «Бахчисарайн фонтан» гэжэ баледэй гол парти болохо Заремые гүйсэдхөөб. Петр Абашеев Гирейн рольдо наадаа. Мүн би «Шехерезадада» хатарааб. Гадна концертнүүдые үгэжэ хэдэн сольно номернуудые харуулhан байнаб. Монголдо байхадам СССР-эй арадай артистын хүндэтэ нэрэ зэргын олгоhон ушар ганса намайе баясуулаа бэшэ, харин Монгол нүхэдыемнай, илангаяа Улаан-Баатарай оперо болон баледэй театрай коллективые гүн ехээр баясуулаа. Нүхэдэйнгөө халуун амаршалгые хүлеэн абажа байхадаа, хоёр арадаймнай хоорондохи халуун хани нүхэсэлэй нэгэ гэршэ энэ гэжэ мэдэр... hэм.

СССР-эй арадай артист Л. Сахьянова, РСФСР-эй арадай артист П. Абашеев гэгшэдэй Монголдо байхадаа харуулhан бэлиг шадабариень улаан-баатарайхид үндэрөөр сэгнэhэн, энээн тухай мэдээн түбэй газедүүд саг үргэлжэ үргэнөөр ниитэлжэ байгаа. Жэшээлхэдэ, «Үнэн» газетэ иигэжэ бэшээ hэн:

«Лариса Петровна Сахьяновагай уран абьяас гансал Байгал шадар мэдээжэ болон зогсоогүй, харин Берлинhээ Бээжэн хүрэтэр үй түмэн үзэгшэдтэ магтагдаа».

Лариса Петровна Петр Абашеев хоёрhоо Монголой оперо болон баледэй театр, тэрэнэй бэлигтэйшүүл тухай асуухадамнай:

— Бэлигтэй коллектив,— гэжэ тобшоор хэлээ.—Үнгэрhэн лэ жэл хүгжэмтэ—драматическа театрhаа таhаржа, амяараа болоhон оперо болон баледэйнь залуу театр удангүй ехэ амжалта түйлаха бээ гэжэ этигэнэбди.

Лариса Сахьянова Петр Абашеев хоёрой үдэшэлгын концертдэ Монголой засаг түрын, Хубисхалта Намын хүтэлбэрилэгшэд, Монголдо байдаг СССР-эй элшэн сайд Л. Соловьев болон бусад харюусалгата нюурнууд байгаа. Энэ үдэшэлгын концерт тухай тодорхойгоор мэдээсэл толилхо зуураа, Монгол сайхан оронойхид Буряадай артистнуудай бэлиг шадабарие үндэрөөр сэгнэжэ, альгаяа нэжэгэнүүлэн ташаа гээд «Үнэн» газетэ бэшээ юм.

— Монгол нүхэдэй талархал, халуун угталга хэзээшье мартахагүйбди, — гэжэ манай Буряадай бэлигтэ хоёр артистнууд мэдүүлнэ.

А. Жалсанов.

ҮДЭШЫН ГАЛДА УРИЯ НҮХЭДӨӨ

АСУУДАЛ-ХАРЮУГАЙ ҮДЭШЭ

(Соёл культурын хүдэлмэриин дүршэлhөө)

Манай Белоозерскын соёлой Байшангай соведэй шиидхэбэриин ёhoop үнгэрhэн намарhаа хойшо аман үгын журналнуудые хэдэ дахин эмхидхэжэ гаргаабди. Үнгэргэhэн хэмжээ ябуулгануудhаамнай ажалшадые эгээл ехээр hонирхуулhаниинь юун байгааб гэхэдэ, декабриин 14-дэ болоhон асуудал харюугай үдэшэ гэжэ hанагшаб.

Энэ юрэ бусын үдэшэ ниилээд олон хоног урид соносхогдоод, ороhон асуудалнуудта харюу бэлдэхэ ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдаа. Хэн мэргэжэлтэ ямар асуудалда hайн харюу үгэжэ шадахаб, тэрээниень хараадуулан бүхы асуудалнууд хубаарилагдаа hэн.

Олонхи асуудалнууд политическэ, уласхоорондын темэтэй байгаа. Тэдэндэ үдэшын hургуулиин директор Андрей Михайлович Алексеев тодо hайнаар харюусаа. Химиин ямар туйлалтанууд ажахыда, ажаhуудалда мүнөө хэрэглэгдэнэб, саашадаа ямар шэглэлтэйгээр, хэр зэргээр химиин үүргэ дээшэлүүлэгдэхэб гэhэн асуудал тушаа Борьёогой совхозой главна механик нүхэр В. И. Иванов дэлгэрэнгыгээр тогтон хөөрөө.

Жиирэй аад, hанагдаагүй зохидоор табигдаhан асуудалнууд олон байгаа. Жэшээнь, совхозоймнай комсомолой комитедэй секретарь Ася Хубанова «Белоозерск тосхондомнай эгээл үндэр, эгээл залуу наhатамнай хэд гээшэб?» гэhэн асуудалда иимэ харюу үгөө:

— Тосхоной үндэр наhатаниие ойролгошо 99 наhатай олоной эжы Цыренова хүгшэн, бултанhаа дүү хүбүүн—7 хоногтой.

Энэ хүгшэн хүүгэн хоёрой хуби заяан тад ондоонууд.

Энэ мэтэ hонирхолтой, олоной сэдьхэл хүдэлгэhэн асуудал, харюунууд тушаа зорюута бэлдэhэн нүхэд үгэ хэлээд лэ дүүрээгүй, харин шагнагшадай дундаhаа олон хүн hанал бодолоо хитэн, гайхангүй — үнэн зүрхэнhөө уудалан гаргаа. Энэ хадаа асуудал-харюугаймнай үдэшын эгээл hайн талань гэжэ hанагдахаар. Иимэ түхэл янзатайгаар асуудал-харуюгай ээлжээтэ үдэшэнүүдые үнгэргэхын тула манай тосхоной эдэбхитэд эртээнhээ бэлдэжэ байна.

Е. ЗАЙЦЕВА,
Зэдын аймагай
Белоозерскын соёлой
Байшангай директор.

Гурбан жэлэй саада тээ Байгал далайн эрьедэ барилгашад буужа ерээ hэн. Байгал шадарай тайга соо Байкальск гэжэ шэнэ город бии болоо. Сибириин асари ехэ гигант — Байкальска целлюлозно завод байгуулагшад эндэ ажаhуудаг. Иимэ гоё hайхан, уужам гэрнүүд соо тэдэнэр түбхинэнхэй.
ТАСС-ай фотохронико.

Һургуулиин барилгада нютагай Соведууд хабаадаг лэ!

1963 оной үнгэрэн ошобошье, юу бүтээhэн, ямар арга боломжонүүдтай байhан тухайдаа дахин дахин ярилдаха байhамнай мэдээжэ. Һургуулиин барилгашье абаад үзээл даа. Үнгэрhэн жэл соо hургуулиин барилгада 2700 мянган түхэриг, барилга хабсаралгын хүдэлмэридэ 2220 мянган түхэриг гаргашалхаар хараалагдаhан, 6120 хүнэй hууритай 15 байшан болон бусад барилгануудые ашаглалгада оруулхаар түсэблэгдэhэн байгаа юм. Теэд, энэмнай 1963 ондо ямараар дүүргэгдээ гээшэб? Сэхыень хэлэхэдэ, бирагүйл даа. Баригдаха гэр байрануудаи арайхан хахадhаа олонхинь бүтээгдээ. Илангаяа «Буряадцелинстрой» трестынхид муугаар хүдэлжэ гараа. Тэдэнэр 1280 хүнэй hууритай hургуулиин 4 байшан ашаглалгада үгэхын орондо гансыень лэ барижа дүүргэhэн байна бшуу. Энэнь—Хурумхаанай интернат hургуули болоно. Теэд, энэньшье шанар муутайгаар, олон дутуу дундатайгаар ашаглалгада ороо юм. Тиихэдээ электрын хүсэн, телефон, радио оруулагдангүй орхигдошоо. Канализацинь хүдэлнэгүй. Мүн модоной, хушалтын хүдэлмэри техническэ эрилтэhээ ехэ хазагайгаар хэгдээ. Эгээ мүнөө үедэ «Буряадцелинстрой» трестын барилга-хабсаралгын управлениин начальник нүхэр Петелин юу бодожо hууна хаб?

Тэрэшэлэн Подлопатки тосхондо 320 хүнэй hууритай hургуули хангалтагүй муугаар, удаан баригдана. Графигайнгаа ёhoop үнгэрhэн жэлэй гурбадахи квартал соо ашаглалгада үгтэхэ ёhотой аад, «Буряадцелинстрой» трестын 4-дэхи СМУ-гай (начальнигынь нүхэр Сметанникова) гэмээр мүнөө хүрэтэр «баригдажал» байhан зандаа. Иигэжэ үшөө хэды болотор унжагайрха юм? Бүтээhэн хүдэлмэриинь шанар хангалтагүй. Илангаяа хушалта муугаар хэгдэнэ. Хориин СМУ-гайхид Гүндэ тосхондо 320 хүнэй hууритай, Хэжэнгэ тосхондо интернат hургуулиин шэнэ гэр үни хада барижа дүүргэхэ байhан аад, баhал ехээр унжагайруулна. Зэдэ станциин дэргэдэ 520 хүнэй hууритай hургуулиин байра хэдэн жэлэй туршада бодожо ядашанхай. Зэдын комбинадай УКС (начальнигынь нүхэр Миханьков) тус барилга тон муугаар эрхилнэ. Энээн тухай суглаан зүблөөнүүд дээрэ оло дахин хэлсэгдэбэшье, мүнөө хүрэтэр мүртэй үрэ гараадүй байhаар. Энэ барилга дээрэхи дутуу дунданууд тухай акт, протокол зохёогдоhон, «Бурпроектын» техническэ зүблөөнүүд дээрэшье хэлсэгдэhэн, хэдэн тусхай хэмжээнүүдшье хараалагдаhан байгаа юм. Тиихэдээ Бурпроектын ахалагша инженер байhан нүхэр Сагаков ехэ туhаламжа үзүүлхэ гэжэ найдуулаа бэлэй. Теэд, тэрэ найдуулгань хооhон үгэ байшоо. Мүнөө шэнээр томилогдоhон ахалагша инженер нүхэр Соктоев «барилгадатнай голодоhо балай олоногүйбди» гэhэн шалтаг баряад. баhал шиидхэхы хэмжээ абанагүй.

Мүнөө шэнэ жэлэй гараад байхада, Зэдын комбинадай УКС-ынхидhаа, мүн «Бурпроектын» хүдэлмэрилэгшэдhөө одоол шангахан эрилтэ табимаар болобо. Тэдэнэр hургуулиин барилгада нозог нобшоор хандаhанайнгаа түлөө харюусалгада хабаадуулагдаха ёhотой бэшэ гү? Энээн тухайнь аймгүйсэдкомууд, сомсоведүүд юу бодожо байна хаб.

Тэрэшэлэн Ильинкэ тосхондо 920 хүнэй hууритай hургуулиин байшан саг болзор соогоо бодожо шадаагүй.

Бусадшье иимэрхүү жэшээ баримтанvудые дурдажа болоно. Теэд арадай гэгээрэлэй барилгада иимэ хангалтагүй байhанай ушар шалтагаан юуб гэхэдэ, барилгын эмхинүүд нэн түрүүн үйлэдбэриин, байрын гэр түхеэрэлгэнүүдые түрүүшын хараада абаад, харин hургуули тушаа анхаралаа тон багаар табидаг. Иимэ байбашье hаань, нютагай Соведүүд огто хамаардаггүй, барилгын эмхинүүдэй ажал хүдэлмэрие шалгадаггүй, энэ хэрэгтэ депутадуудаа хабаадуулдаггүй. Тэрэшэлэн аймагай, городуудай арадай гэгээрэлэй таhагууд hургуулиин барилгые хинаха хэрэгтэ олониитые ёhoop элсүүлнэгүй, барилгашадта шанга эрилтэ табинагүй. Ушар тиимэhээ олохон барилганууд дээрэ түмэр-бетонно хабсаргалтанvудай, цементын, хирпиисын болон электро-түхеэрэлгын материалнуудай дутаха ушар олоор үзэгдэнэ. Гадна проектын эмхи зургаанууд, илангаяа «Бурпроект» (начальнигынь нүхэр Федоров), документацинуудаа шанар муутайгаар бэлдэнэ. Сантехническэ гү! али электротехническэ түхеэрэлгэнүүдые табихаар хараалхадаа элдэб алдуунуудые гаргана. Энэ шалтагаан дээрэhээ зарим барилганvуд баhал удаан саг соо унжагайрна гээшэ.

Мүнөө шэнэ жэлэйнгээ барилгын түсэб дүүргэхын тула, мүн нёдондо, урзанда жэлнүүдэй дүүргэгдээгүй барилгануудые хүсөөхын тула барилгын эмхи бүхэн ойрын сагта шиидхэхы хэмжээнүүдые абаха, энэ хэрэгтэ аймгүйсэдкомууд болон нютагай Соведүүд саг үргэлжэ хамааралсаха, олониитые үргэнөөр хабаадуулха хэрэг хангаха ёhотой болоно.

Т. Мурина,
Бур АССР-эй Гэгээрэлэй
министерствын ахалагша
инженер.

Хүдөөhөө ерэhэн бэшэг

Хэнэй анхарха хэрэг бэ?

Ноёхоной XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз Хяагтынгаа управлени дотор томохон ажахы юм. Тиимэhээ автомашина, тракторнуудаар олон. Үбэлэй сагта хэдэн машинанууд малай фермэ, отарануудаар үбhэ тэжээл зөөжэ байдаг.

Жэшээлхэдэ, колхозой хоёрдохи бригадада арбаад трактор хүдэлгэгдэнэ. Теэд, тэдэ тракторнууд Түхүм, Мэнгэй гэжэ hvурин газарhаа аяар хорёод километр ябажа, колхозой түбтэ горючи тоhондо ошохо баатай болоно. Тэндэhээ 40 модоной зайда ябажа үбhэ асардаг юм. Иимэ тойруу харгыгаар ябахадаа трактористнууд үдэрэй 2—3 эрьесэ хэхын орондо арайхан нэгэ эрьенэ.

Ушарынь юуб гэхэдэ, Түхүм, Мэнгэй тосхонуудта хоёрдохи бригадын 6 цистернэ бии. Тэрээн соогуур горючи, тоhон асарагдажа хэгдэнэгүй. Энээн тушаа колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ хэлэбэшье, хэмжээ абанагүй.

Хэнэй анхарха хэрэг гээшэб?—гэжэ колхозой хүтэлбэрилэгшэдhөө асуумаар байна.

С. Биликтуев.

БАРНАУЛ. Алтайн хүдөө ажахын институдай кафедранууд шэнэ аппаратураар хангагдажа байдаг. 200 мянга дахин ехэ болгодог электронно микроскоп мэнэ hая эндэ тодхогдоо. Энэ микроскоп ерээдүйн агрономуудта хими шудалхадань туhалха юм. Зураг дээрэ: Ботаникын болон ургамалнуудай физиологиин кафедрые даагша, хүдөө ажахын эрдэмэй кандидат Г. А. Макарова электронно микроскопуудтай студентнэрые танилсуулжа байна.
ТАСС-ай фотохронико.

байгуулагшадай компас

...ложо байhан байшангые гэрэлүүлхэдэ арай гэжэ хүрэмөөр электрын хүсэн бии байhан юм. Мүнөө ...дэнэр 400 миллиард гаран киловатт-час электрын хүсэ—революциин урда тээхидэ орходоо хоёр ...у дахин ехые үйлэдбэрилнэбди. ...лхэйдэ үзэгдөөгүй улам шэнэ шэ... электрогигантнуудые бариhанай ...аар СССР-эй энергетическэ хүсэн ...л ерэхэ бүри ехэ болоно.

Һүүлэй арбан жэл соо экономи...ска барилга илангаяа үргэн да...сатай болоо. СССР-эй промышленностиин ниитэ продукци 2,7 да...н ургаа. 8.500 шэнэ томо пред...иятинууд баригдаа. Эдэ жэлнүүд... гэр байра барилга үзэгдөөгүй ...дан түргэнөөр ябуулагдаа. Ар...н жэл соо 108 миллион совет эр...тэд шэнэ гэрнүүдтэ ороо, гэр бай...а hайжаруулаа.

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ, хүдөө ...ахын продуктнуудые ехэ болго..., гүрэндэ худалдан абаха талаар... нилээд амжалтанууд туйлаг... 1963 он сагай уларилай та...ар тон муу байгаа. Үбэлэй хүй..., удаань зунай шанга ган га...р хүдөө ажахын тон шухала ...онуудые ехэ хохидолдо оруулаа. ...дөө ажахын социалис байгуулам... бэшэ hаань, 1963 ондо манай ...ндо тохёолдоhон ган гасуур олон ...лион хүнүүдые тон хүндэ бай...а оруулха байгаа. Манайда гү...ай болон арадай аша хэрэгэй ...а холбоотой байhан дээрэhээ ...эшье совет хүн харууhагүй үлөө... Парти, правительство ороноо ...агаар хангахын тула бүхы хэм...а абаба.

2.

Политикын шадабаринь юуб гэ... хүгжэлтын шэнэ үе бүхэндэ ... юумые олоод, бүхы юумэ хэхэ ...дал болоно гэжэ В. И. Ленин ...гана. Мүнөө үедэ манай эконо...ын хүгжэлтэ дотор тиимэ гол ...онь химиин промышленность ...оно. Энээн тухай КПСС-эй ЦК-гай Пленум hайнаар, ойлгосотойгоор хэлээ.

Химиин промышленность хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ гээшые парти хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүгжөөлгын, арадай жаргалта байдал hайжаруулгын шухалын шухала эрхэ нүхэсэл мүн гэжэ тоолоно. Химиин промышленность хүгжөөлгын тодорхой хараа түсэб зохёогоод, КПСС-эй ЦК-гай Пленум энэ хараа түсэб дүүргэхын түлөө эршэ хүсэтэйгөөр оролдохо гэжэ бүхы совет хүнүүдые уряалаа. Ерээдүйн долоон жэл соо (1964—1970 онуудта) 200 тухай шэнэ предприятинууд бариг даха, 500 гаран предприятинууд шэнэдхэн байгуулагдаха юм. Химиин промышленность хүгжөөлгэдэ хүдөө ажахыда комплексноор хими нэбтэрүүлгэдэ 42 миллиард үлүүтэй түхэригэй капитальна hомололго хэгдэхэ байна.

Хими — хүнэй ухаан бодолой, зохёон байгуулха хэрэгэй эгээн гайхамшагта туйлалтануудай нэгэн мүн. Хэдэ хэдэн зуун жэлэй турша соо алхимигууд зарим бодосуудые ондоо бодосууд болгохын түлөө ямаршье үрэгүйгөөр оролдоо. Манай үедэ, химиин эрдэм ухаанай, промышленностиин хүгжэхэтэй хамта гайхамшагта олон элдэб бодосууд бии болоно, байгаалида үгы байhан юумэнүүдшье бии болгогдоно.

Экономикын үлэмжэ түрүү hалбари мүн болохо химиин индустри арадай ажахые эгээн hайн материалнуудаар хангаха, хүдөө ажахыда минеральна үтэгжүүлгэ, ургасые хоротонhoo хамгаалха зүйлнүүдые үгэхэ, үргэдхэн шэнэдхэгдэдэг үйлэдбэриин, арад зоной улам ургажа байгаа материальна болон оюун бодолой эрилтэ хангалгын нөөсэ ехэ болгохо арга олгоно. Эдээ хоолой зүйлнүүдые эрид шууд ехэ болгохын тулада хүдөө ажахыда хэрэгтэй минеральна үтэгжүүлгэ ехэ болгохо гэhэн зорилго табижа, химиин барилгын үргэн далайса тухай асуудал парти табина гэжэ КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленум дээрэ хэhэн элидхэл соогоо Н. С. Хрущев хэлээ hэн.

Зүгөөр хими хадаа гансал хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг болгохо асуудал шиидхэхэ арга олгоно бэшэ, мүн тэрэшэлэн арадай хэрэглэмжын эрхим шанартай эд бараа элбэг болгохо хизааргүй ехэ арга боломжо бии болгоно. «Гоёожо хэлэхэдэ хими хүниие гансал тэжээжэ шадаха бэшэ, мүн хубсалуулжа шадаха, тэрэнэй ажа байдалда аятай зохид, хямда hайн олон зүйлнүүдые бии болгоно»,—гэжэ Н. С. Хрущев хэлээ.

Химиин индустри бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ гээшэ коммунизмын материально-техническэ үндэhэ hуури байгуулгын шухалын шухала хуби мүн. Химиин промышленность арадай ажахын бүхы хүгжэлтые хурдадхана, ниитын ажалай бүтээсые дээшэлүүлнэ.

Манайда бүхы ороноо хүсэд электрификацилга ерээдүйн ойрын сагта бэелүүлэгдэхэ. Электричество арадай ажахын бүхы түрүү hалбаринуудые хүгжөөлгын, үйлэдбэриие оньhожоруулгын, автоматизацилгын таатай зохид арга боломжо бии болгоно. **Химиие электричествэтэй холбоходо материальна баялигуудые түргэнөөр ехэ болгохо, тэдэниие хубаарилгын коммунис ёhо гурим бэелүүлгын болзорнуудые дүтэлүүлхэ арга олгоно. Совет засаг дээрэ бүхы ороной электрификацилгые нэмээд, үшөө арадай ажахыда хими нэбтэрүүлгые нэмэхэ гээшэ коммунизмын экономико байгуулгын гол харгы мүн.** Химиин промышленностиие болон арадай ажахын үлэмжэ ашаг ехэтэй бусад hалбаринуудые хүгжөөлгэдэ мүнөө КПСС-эй табидаг онсо ехэ анхарал энээгээр тайлбарилагдана.

3.

Коммунизмын түлөө тэмсэл дотор **экономико гол зүйл болоhон** ябадалhаа парти **үндэhэлнэ. Мүнөө** социализмын **жаргал, булюу байдал** тухай гоё hайхан үгэнүүд, юрэнхы уряанууд, бодомжонууд бэшэ, харин нэн түрүүндэ бодото ажал хэрэг шухала байна. Шэнэ общество байгуулгын амжалтануудые арад ниитэ бодото хэрэг дээрэ харана.

Ажахын болон культурна байгуулалтын, арадай жаргалта байдал hайжаруулгын бодото зорилгонуудые шиидхэлгэдэ партимнай бүхы хүтэлбэрилэгшэдэй, жиирэй хүдэлмэрилэгшэдэй анхарал хандуулна. Һүүлэй жэлнүүдтэ КПСС-эй Центральна Комитедэй үүсхэлээр промышленностиие, барилга, хүдөө ажахын хүтэлбэрилгые шэнэдхэн байгуулха тушаа, арадай ажахы хүтэлбэрилгые hайжаруулха, партийна хүтэлбэриие материальна үйлэдбэридэ дүтэлүүлхэ тушаа хэдэ хэдэн хэмжээнүүд бэелүүлэгдэhэниинь мэдээжэ. Эдэ бүхы хэмжээнүүд манай арадай ажахые жэлhээ жэл бүри шэнэ шатада дэбжүүлхэ, баялигай таhалгаряагүй арбижаха, Эхэ ороной экономическа хүсэ шадалай бэхижэхэ хэрэгтэ зорюулагданхай. Гансал иимэ арга замаар бидэнэр үлэмжэ хүгжэнги капиталис оронуудтай экономическа мүрысөөндэ шиидхэ... илалта туйлажа, капитализмда орходоо социализмын булюу hайн байhаниие шэнэ шэнэ зуун миллион хүнүүдтэ ойлгуулжа шадаха байнабди.

Мүнөө хүн түрэлтэн капитализмhaa социализмда шэлжэн оролгын үедэ ороод байна. Үмхирэн hалажа байгаа капиталис байгуулалтын орондо шэнэ, социалис ниитын байгуулалта тогтожо байна. Буржуазна идеологууд болон политикгууд бүхэ дэлхэйн түүхэтэ энэ баримтые арсаха гэжэ hэдэнэ. Тэдэнэрэй олонхинь «сүлөөтэ дэлхэй» гэдэгэй журам хэтэ мүнхэ, ойроо хүртэшэгүй шэнгээр баталан хэлэнэ. Зүгөөр ниитын хүгжэлтын ябаса, социализмын эршэмтэй хүгжэлтэ энэ журамые hандаргана, арадуудай үнэхөөрөө сүлөөтэ, зол жаргалта ажабайдалай зам гаргана. Иимэ ажабайдалые коммунизм лэ олгохо юм. Капитализм гээшэ экономическа забхайралгын, арад ниитын хүдэлмэригүйдэлгын, ядаран тулилгын байгуулалта, холол дайнай аюул тохёолдуулдаг байгуулалта мүн гэжэ шэнэ шэнэ миллион хүнүүд ойлгодог боложо байна. Тэдэнэр экономикын болон культурын улам шэнэ амжалтанудай туйлагдадаг, хүнэй ажалаар бүтээhэн зүйлнүүдэй бүлэг баяшуулда, мүлжэгшэдтэ бэшэ, харин бүхы обществодо үгтэдэг Советскэ Союз тээшэ, социализмын оронууд тээшэ улам ехээр шэртэн харана.

Империалис байгууламжын буу зэбсэг ехээр бэлдэжэ, ээзэрхэг түримхэй бүлэгүүдые байгуулжа, дайн сэрэгтэ бэлдэжэ байхадань, социализм газар дэлхэй дээрэ хэтэ мүнхэдөө эб найрамдал тогтоохо гээшые өөрынгөө түүхэтэ үүргэ гэжэ тоолоно. Өөрынгөө гадаадын политика ябуулхадаа манай парти элдэб социальна байгууламжатай гүрэнүүдэй эбтэйтээр зэргэ оршон байха тухай ёhо гурим эрид шууд баримтална, уласхоорондын харилсаануудые hайжаруулхын, уласхоорондын шанга хиналта доро буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ хуряахын түлөө оролдоно.

Экономическа хүгжэлтэ тушаа партиин хараалhан түсэбүүд гансал манай ороной аша хэрэгые бэшэ, мүн дэлхэйн социалис байгууламжын, бүхы түрүү хүн түрэлтэнэй аша хэрэгые хараада абалсана. СССР доторхи коммунис байгуулалтые парти совет арадай агууехэ интернациональна зорилго гэжэ тоолоно гэжэ КПСС-эй Программа соо хэлэгдэнэ. Совет арад экономическа хүгжэлтын түсэбүүдые, партиин политика амжалтатайгаар дүүргэжэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай, түрүү хүгжэлтын, социализмын хэрэгэй илалтые дүтэлүүлнэ.

С. ТИТАРЕНКО.

Үнгэ буляалдаhан галханууд...

Нэгэ нэгэ наhа намдаш, шамдаш үгэхөө ерэдэг Шэнэ жэлые бултадаа хүлеэдэг байhамнай элитэ.

Нэмэлтыень баhа бэлэг — сэлэг хүртөөхөө ерэдэг Үбгэн Морозые үхибүүд яатараа хүлеэжэ ядадаг гээшэб!

Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ Хэжэнгын 11 жэлэй hургуулиин үхибүүдшье (илангаяа эхин классай багашуул) энэ ехэ hайндэрөө хүлеэжэ ядаhаниинь ойлгосотой. Хоёр үдэр, хоёр үдэшэ хүүгэдэй Шэнэ жэлэй ёлкын hайндэр—наадан зугаа болобо. Нэгэдэхи «б», 2-дохи «а», 3-дахи «б» классууд шэнэ жэлэйнгээ hайндэртэ эрхим hайнаар бэлдэhэн байжа, түрүү hуури эзэлээ.

Һургуулиин бүхы классуудта ёлко-hайндэр боложо, hурагшад бэлиг шадабаряа харуулба. 7-дохи «б» классай hурагшад hайн бэлэдхэлтэй байжа, hонин наада зугаа эмхидхэн, сугларагшадые хүхеэгөө. 9-дэхи «в» классай hурагша В. Спиридонов Үбгэн Мороз болоходоо ехэ шадамар бэрхэ байба.

Һурагшад үбэлэйнгөө амаралтые иигэжэ үнгэргэнэ.

П. Содбоев,
багша.

БУРЯАД ҮНЭН

3-дахи нюур.
1964 оной январиин 9.

Хүхюу зугаата хүүгэдэй амаралта

Һуралсалайнгаа жэлэй түрүүшын хахадые республикымнай һурагшад ехэхэн хэшээл оролдолготойгоор һуралсажа дүүргэбэ. Мүнөө жэл һурагшадта хэзээ хэзээнэйхиһээ удаан болзортой— хоёр долоон хоногой амаралта үгтэнхэй.

Амаралтынгаа түрүүшын үдэрһөө эхилэн шэнэ жэлые угтаһан һурагшад хаа хаанагүй зугаатай, хүхюутэй. Ёлкын наадан дээгүүр Үбгэн морозые золгон, шэнэ жэлэй дуунуудые зэдэлүүлэн, хонгёо хоолойн аялга нэгэдүүлнэ. Һурагшад амаралтынгаа үедэ холын нютагуудһаа республикынгаа түб хото туристска аяншалгаар ерэжэ, Улаан-Үдынгөө томо томо предприятинуудаар ябажа, һуралсаһан эрдэм мэдэрэлээ үйлэдбэриин ажалтай холболдуулан харана. Ой тайгын умба зузаан саһан соогуур санаар, елэгэр мүльһэн елүүр дээгүүр конькигаар урилдан, бэе махабадайнгаа тамир хүсэ бэхижүүлнэ, сэбэр агаарта сэнгэжэ наадана.

Театр, кино, музей, Пионернүүдэй ордон гэхэ мэтын газарнуудаар ябажа, тэдэнэртэ зорюулагдан харуулагдажа байһан зүжэг, кинокартина харанад. Тиигэжэ һанал сэдьхэлээ ханан баясана. Амаралтынгаа үедэ иигэжэ сагаа үнгэргэһэн һурагшад шэнэ хүсөөр һуралсалаа үргэлжэлүүлхэ байһаниинь мэдээжэ.

Буряадай хүүгэдэй экскурсиин туристска станцида аяншалгаар ерэһэн һурагшадай бүлэг бүлэгөөрөө орохые харанабди. Һурагшадай амаралтын түрүүшын үдэрнүүдтэ холын Захааминай Мэлэ-Бортын 8 жэлэй, Яруунын Эгэтын адагай 11 жэлэй, Кабанскын дунда, Зэдын Дэрэстэйн 8 жэлэй болон бусад һургуулиин һурагшад Улаан-Үдэ хото экскурсяар ерээд, город соогуур ябажа байна.

Нэгэ бүлэг һурагшад Үдын эрье дээрэ гараба. Станциин экскурсиие хүтэлбэрилэгшэ Раиса Андреевна Серебрякова Улаан-Үдын түүхэ тухай эдэнэртэ хөөрэжэ, хүдөөһөө ерэһэн һурагшадые һонирхуулна.

— Энээхэн боори доогуур, — гэжэ Раиса Андреевна хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ, — Үдэ голнай урдадаг байһан. Он жэлнүүдэй үнгэрхэ бүри голой һаба саашала саашалһаар, аяар тэрэ ошоод байна ха юм. Мүнөө энэ дүтэ шадар, хэнэйтнайшье мэдэһээр, Ленинэй орденто оперо, баледэй театр баригданхай ааб даа,—гэжэ тэрэ Үдын адаг руу заана, харуулна.

Республикын ниислэл — Улаан-Үдэ хотын предприяти, түүхэтэ газарнуудаар ябажа танилсахые хүсэһэн һурагшад түрүүшынгээ үдэр городой үйлсэ талмайнуудаар ябажа харана, һонирхоно. Холо холын аяншалагшад үдэшэндөө театрнуудта орожо, оперо, зүжэг харахаһаа эхилээд, үглөөдэрынь Ленинэй орденто ЛВРЗ, «Электромашина», шэлэй заводууд, сэмбын фабрика, мяха-консервын комбинадай хүдэлмэришэдтэй танилсана.

— Үбэлэйнгөө амаралтын үдэрнүүдтэ городой гоё һайхан барилгатай завод, фабрикатай танилсажа бусахые хүсэһэн һурагшад олон. Жэшээнь, Хандагатайн дунда һургуулиин һурагшадай дунда тусхай конкурс үнгэргэгдэһэн байна. Энэ конкурсдо шалгаржа, түрүү һуури эзэлһэн табадахи классай һурагшад город ошохо путёвко абаһан юм, — гэжэ аяншалагшадай станциин хүдэлмэрилэгшэ Р. А. Серебрякова омогорхоно.

Шэнэ жэлэй үнгэрһөөр 4—5 үдэрэй туршада уран һайханай музейдэ эмхидхэгдэһэн уран зураашан Дугаровай выставкэ дүрбэн зуу гаран һурагшад орожо хараһан байна. Тиихэдэ Улаан-Үдэ ерэһэн лэ һургуулиин һурагшад Хангаловай нэрэмжэтэ хизаар ороноо шэнжэлхэ музейдэ орожо хараһан байна.

— Үбэлэй амаралтын дүүрэтэр үшөө арбаад һайса гаран һургуулинуудай һурагшад Улаан-Үдэ экскурсяар ерэхээр хараалагдана. Эдэнэр 4—5 үдэрэй туршада город соогуур ябажа, амжалта түйлалтануудтай танилсахые хүсэнэ,—гэжэ Буряадай аяншалагшадай станциин хүдэлмэрилэгшэд хөөрэлдэнэ.

Революциин талмай. Жэл бүхэндэ энэ талмай дээрэ түхеэрэгдэдэг Шэнэ жэлэй ёлко бултанай анхаралые татадаг ааб даа. Эдэ үдэрнүүдтэ үбэлэй каникулда гараһан һурагшад илангаяа эндэ олон. Талмайн алишье галада хүл хөөрсэгэнөөн. Багашуул шаг шууяа табилдан, һолжоруухай дээрэһээ шууяса һолжоролдон хүхилдэнэ, сэнгэнэ.

—Энэмнай яагаа үндэр хасуури бэ. Мүшэр, шэлбэһыень хухалангүй асаржа һуулгахын тула хэды ехэ үүсхэл оролдолго гаргагдаа гээшэб?— гэлдэхэшье хүнүүд эндэ сугларагшадай дунда бии.

— Энэньшье ойлгосотой даа, манай Захаамин нютагай нэгэ үйлсэдэ иимэ гоё шэмэглэл табижархёо һаа гү, үбгэн, залуугүй бултал сугларха, һонирхохо байгаал даа. Харин городойшни ажалшад багашуулһаа бэшээрээ эндээ ерэжэ сэнгэнэгүй ха, — гэжэ Захааминай нэгэ һургуулиин һурагша үетэн нүхэдтөө хэлэнэ.

— Байзыш, үдэр дунда хэн сугларха һэн бэ. Үдэшэлэн харахабди даа. Городой бүхы залуушуул эндээл сугларжа, наада зугаа эмхидхэхэл байха, — гэжэ нүгөөдүүлынь харюусана...

Амаралтынгаа үедэ хото, хүдөөһөө ерэһэн һургуулиин һурагшад талмайн тэг дунда һууряа эзэлһэн ёлко хараһанайнгаа удаа городой бусад талмай, үйлсэтэй танилсахаар аян замаа саашань үргэлжэлүүлнэ.

— Үдэшэндөө хаана ошохо, ямар картина гү, али оперо шагнаха гээшэбибди,—гэжэ Яруунын Эгэтын арба нэгэн жэлэй һургуулиин 10-дахи классай һурагшад хоорондоо хэлсэнэ.

— Хари, хаана, юун болохо юм. Хаража үзэе, — гэжэ тус бүлэгые хүтэлбэрилэгшэ М. А. Базарон хэлээд, Ленинэй орденто оперо, баледэй театрай кассада ошожо, үдэшэлэн болохо «Чио-Чио-Сан» гэжэ оперодо орохоор биледүүдые абана.

Республикын һургуулинуудай һурагшадай анхаралые татажа шадаһан Улаан-Үдэ городой Ностышевой нэрэмжэтэ Пионернүүдэй ордон. Эндэ ороходо һайндэрэйхеэр хубсалһан эдир хүбүүд, басагад олон. Шэнэ жэлэй ёлкодо Үбгэн морозой айлшалжа ерэхые хүлеэжэ байбад... Ирагуу гоё хүгжэмшье зэдэлжэ, «Үхибүүд, обеоржо харыт. Үбгэн морознай хаанаһаатнай гаража ерэгшэ ааб?» гэжэ ханада байһан репродукторһаа соностоно. Тииһээршье байтар аян замдаа эсэшэһэн, бүтүү сагаан һахалтай Үбгэн мороз ерэ ерэһээр харгыдаа дайралдаһан хүшэр хүндэ замаа хөөрэжэ, багашуулай дунда хүхэ энеэдэ зугаа дэлгэнэ...

Байшангай эдир хүбүүд, басагад Шэнэ жэлэйнгээ ёлкодо яһала һайнаар, бэрхээршье бэлэдхэһэн байна. Үльгэр туужада хэлсэгдэдэг геройнуудай хубсаһа үмдэһэн «Үбгэн Хоттабыч», «Улаахан малгай» болон бусад үнэгэн, баабгай, шандагаханууд хойно хойноһоо һубарилдан гаража, элдэб һонирхолтой наада зугаа эмхидхэжэ, багашуулые сэнгүүлнэ, энеэлгэнэ. Ордондо сугларһан городой үхибүүд хэдэн часай туршада эндээ сэнгэһэнэй удаа, Үбгэн морозой ехэ бэлэгтэ хүртэжэ, баяр дээрээ баяр нэмэнхэйнүүд гэр гэртээ тарана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (дээрэһээ доошо). 1. Эгэтын (Ярууна) дунда һургуулиин һурагшад Улаан-Үдын түүхэтэ газарнуудаар. 2. Революциин талмайдахи һолжоруухай дээрэ. 3. Захааминай Мэлэ-Бортын 8 жэлэй һургуулиин һурагшад хизаар ороноо шэнжэлэлгын музей соо.

Б. Цыремпилов,
Н. Цыбенов.

Һайн бэлэдхэлтэйгээр

Янгинама хүйтэн үдэрнүүдэй эхилхэдэ конькишад, санашаднай хоорондоо мүрысэжэ ородог ааб даа. Һаяшаг Буряадай АССР-эй хурдан, солбон конькишад урилдажа, республикын шэнэ рекорд тогтообо.

Эхэнэр конькишад 500 метрэй зайда урилдажа, стадиондо сугларагшадаа урмашуулна. Урилдаанда табигдаһан эдэнэр соохоо үндэршэг аад, сэбэр гоё бэетэй Люда Титова түрүүлһээр лэ түрүүлжэ мэдэнэ. Тиигэжэ фиништэ түрүүшын хүн боложо, энэ зайгаа 50,9 секунда соо гаталжархиба. Һайн лэ саг! Энэнь мүнөө жэлэй республикын шэнэ рекорд болобо ха юм. 1959 ондо эхэнэрнүүдэй дунда тогтоогдоһон рекорд 53,3 секунда байһан. Энээниие Галина Журомская тиихэдэ тогтооһон байгаа. Фиништэ хоёрдохи ерэһэн Валентина Оздоноева 53,3 секунда харуулһан байна. ЛВРЗ-гэй «Локомотив» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Сорокина гурбадахи һуури эзэлээ.

Эдэнэрэй удаа эдиршүүл урилдаанда табигдана. 500 метрэй зайда урилдаһан эдэнэр сооһоо нэгэдэхи интернат һургуулиин һурагша Филиппов эрхимлэнэ.

Эрэшүүл сооһоо 500 метрэй зайда гараһан спортын мастернууд Станислав Щеглатов, Леонид Бердников гэгшэдэй дунда шанга тулалдаан болоно. Аб адлихан фиништэ хүрэжэ ерэһэн эдэнэрэй сагынь 45,3 секунда болоно. Мүрысөөнэй дүүрэтэр эдэ хоёрой түйлаһан сагые хэншье хүсэжэ шадаагүй. Гурбадахи һууриие технологическа институдай студент Баранников эзэлээ.

3000 метрэй зай. Хурдан солбоноор урилдадаг спортын мастернууд Бердников, Щеглатов гэгшэд энэ зайда хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые эзэлнэ. Технологическа институдай студент Бруднев 3000 метрэй зайе 5 минута 18,1 секунда соо гаталжа, түрүү һуури эзэлһэн байна.

Хоёр үдэрэй туршада болоһон мүрысөөндэ хабаадалсаһан конькишад һайн бэлэдхэлтэй байһанаа харуулаа.

Н. Иванов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: конькигаар «Ажалай резервэнүүдэй» түрүү һуури эзэлэлгэдэ эрхимлэгшэд (зүүн гарһаа) Людмила Круглова, Вера Батинова, Зоя Баранова.
Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

ГИДРОЛОГУУД

Мандригай гидрологическа харуул дээрэ хүдэлдэг Григорий Никанорович Баталов, тэрэнэй һамган Анна Васильевна хоёрые Сэлэнгын эрьедэ хододоо хаража болохо юм. Тэдэнэр гидрологическа инструментээр зэбсэглэгдэн, уһанай нюруугай дээшэ, доошоо болоһониие, халуун, хүйтэниие нь хэмжэн, атмосферынэ шинг нойто шэнжэлхэ хүдэлмэри эрхилнэ.

Хабар саһанай хайлаха үедэ гидрологуудта ехэ хүдэлмэри гарадаг. Мүн зунай үедэ, уһанай үерлэхэлээр, тэдэнэр унаһан малгайгаа абаха сүлөөгүй ажаллана. Нэгэтэ уһанай нэмэхэлээр ажалайнь хаарбаза алдагдажа, түхэрэсэн сүүдхэ соо тэрээнтэй носолдобо. Онгосоороо хойноһоонь намнажа, арай гэжэ хүсөө. Түмэр аргамжаар хаарбазаяа шагтагалжа, эсэтэрээ арай шамай шэрэжэ уһанай эрье хүргэһэн байха юм.

Үбэлшье тэдэнэрэй хүдэлмэридэ нилээд бэрхэшээл үзэгдэдэг. Байгалаймнай үмэнэдэхи шэмэрүүн хүйтэн Сэлэнгэ мүрэнние хуяглан, абдарай шэнээн зузаан мүльһөөр бүрхөөдэг. Тэрэнние соолохо гээшэ баһал гайтайхан ажал.

Тиигэжэ эдэ хоёр арбан долоон жэл соо хүдэлөө. Эдэ жэлнүүдынь гансахан Мандрик шадар үнгэрөө. Мүнөө Григорий Никанорович 59, тэрэнэй хүгшэн 54 наһа хүрөө. Баталовтан үндэр наһатай боложо, амарха сагынь дүтэлбэшье, ажалаа орхихогүй хүсэлтэй.

— Бодожо үзэхэ хэрэгтэй, — гэжэ тэдэнэр миһэд гэнэ.—Бидэнэр ажалдаа дадал болоһон дээрэһээ хүдэлмэреэ орхихо дурамнай үгы. Дүрбэтэйхэл Сережа ашаяа дахуулжа ябаһан Баталов үшөө иигэжэ нэмэнэ.—Хэрбээ тухашарха сагай болоо хада постоо ашадаа даалгахабди. Найдамтайхан халаан байха,—гэжэ хүхин хөөрэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Баталовтан саһанай зузааниие хэмжэжэ байна.

В. Каток,
фотонь авторай

КАБАНСКЫНХИДАЙ УРЯАЕ ДЭМЖЭНЭ

БАРГАЖАН НЮТАГАЙ ҺОНИН

1964 ондо бүри ехэ һү һаахын түлөө мүрысөө үүсхэһэн Кабанскын малшадай уряае дэрээнэйхид управлени доторoo түрүүлэн дэмжээ. Эндэхи совхозой һү һаалиин 6 фермэдэ малшадай суглаанууд болоожо, кабанскынхидай нээмэл бэшэг зүбшэн хэлсэхэ зуураа, өөһэд хоорондоо мүрысэн ажаллахаар шиидэбэ.

Мүн Хурамхаанай совхозой малшадшье хүршэнэрһөө гээгдээд үгэнэгүй. Эндэхи гүүртэ, фермээр аяншалаад үзэбэлтнай, шэнэ жэлдэ шударгы габшагайгаар ажаллажа, хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудаа гүйсэд ашаглахаар бодомжолно. Мүнөө тэдэнэр шэнэ жэлэйнгээ социалис уялга хамтаараа зүбшэн хэлсэжэ, баталан абажа байнхай. Эндэхид бүхыдөө 21000 центнер һү һааха, тэрэнэйнгээ 15000 центнерыень гүрэндэ худалдахаар хараална. Мүн үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1200 килограммһаа доошо бэшэ һү һааха— иимэ зорилго урдаа табиба.

Эдэнэй жэшээе управлениин бусад ажахынууд дэмжэжэ байна.

БАЯНГОЛОЙ ПИОНЕРНҮҮДЭЙ ҮҮСХЭЛ

Химиин промышленностиие түргэнөөр хүгжөөһэнэй үндэһөөр хүдөө ажахынгаа үйлэдбэри ойрын жэлдэ эрид дэбжээхэ тухай партиин ЦК-гай декабриин Пленумэй тогтоолтой Баянголой дунда һургуулиинхид тодорхойгоор танилсаад, «Ургаса улам дээшэлүүлдэг нютагай үтэгжүүлгэ суглуулха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр оролсоёл!» гэһэн хандалга бэшэгтэйгээр аймагайнгаа бүхы һурагшад, пионернүүдтэ һаяхан хандаа. Жэшээлхэдэ, Буда Сангадиевагай нэрэмжэтэ пионерэй дружинанууд апрелиин эхин болотор 40 тонно үнэһэ, 5 тонно тахяагай аргал, 200 тонно наг шэбхэ суглуулжа, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо түшааха юм. Тэдэнэй хүсөөр суглуулагдаһан «баялигаар» зуугаад гектар тарялангай газар үтэгжүүлэгдэхэ байна.

Эрмэлзэл хүсэлөөр нэбтэрэнги эдиршүүлэй һайн һайхан үүсхэлые ВЛКСМ-эй Баргажанай хүдөөгэй комитедэй бюро һайшаагаад, энэ хэрэгтэ пионерэй отряд, дружина бүхэнэй эдэбхитэйгээр оролсохыень уряалаа.

Мүрысөөндэ илаһан пионернүүдэй дружина болон отряд ВЛКСМ-эй обкомой грамота, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаха юм.

ДЕКАБРИСТНУУДАЙ БУҺАЛГААНДА БОДОҺООР 138 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

Декабристнуудай буһалгаан болоһоор 138 жэлэй ой һаяхан гүйсөө. Тиихэ үеын тон үсөөхэн эрэлхэг зоригтойшуул—Россиин үнэн сэхэ хүбүүд гартаа буу барижа, хаанта хархис засагта эсэргүүсэн түрүүшынхеэ бодоо бэлэй. Тиигээд тэдэнэй хуби заяанай юугээр дүүрэһэниинь бүгэдэндэ мэдээжэ.

Манай Буряад нютагай ажалшад оюун хурса ухаатa декабристнууд тухай, Байгал шадархи буряад зоной хүгжэлтэдэ тэдэнэй ехээр нүлөөлһэн тухай ходоод нангинаар дурдажа ябадаг. Тэдэнэр Мухар-Шэбэр, Турунтаево, Сэлэнгэ, Дээдэ-Үдэ, Кабанск болон Баргажан нютагуудаар сүлэгдэм тараа һэн. Илангаяа Баргажан нютагта арюун нэрээ орхиһон аха дүү Кюхельбекернүүдэй домог намтар угаа һонирхолтой юм.

Ч-Ц. Санжиев.

Хилын саанаһаа

Совет врач шагнагдаба

УЛААН-БААТАР, январиин 7. (ТАСС). МНР-эй дээдэ орденоор — Сүхэ Баатарай орденоор совет врач Л. С. Соболевае шагнаха тухай МНР-эй Арадай Ехэ Хуралай Президиумэй Указ эндэ толилогдоо. Шэн зоригтойгоор ажаллаһанайнгаа, Монголой хүн зондо медицинскэ туһаламжа үзүүлхэ хэрэгтэ һайн һайхан габьяа гаргаһанайнгаа түлөө, монгол болон совет арадуудай аха дүүгэй бата бэхи хани барисаа бэхижүүлхэ хэрэгтэ үнэтэ туһа нэмэри оруулһанайнгаа түлөө совет врач энэ орденоор шагнагдаба гэжэ Указ соо тэмдэглэгдэнэ.

...1945 он. Монголой захын районуудай нэгэндэ тарбаган тахалай гуламта элирүүлэгдэһэн юм. Энэ һүртэ үбшэнһөө болоожо тиихэдэ гурба наһатай байһан Үвгэн-Бүргэдэй эхэ, эсэгэ, бүхы дүтын түрэлхид наһа бараһан байгаа. Өөрынгөө амин наһые гамнангүйгөөр, Любовь Сергеевна Соболева бишыхан хүбүүнэй ами абархын түлөө тэмсэһэн байгаа. 9 үдэрэй, 9 һүниин турша соо энэ үбшэнтэй тэмсэхэдээ, совет врач илажа гараа.

18 жэлэй үнгэрһэн хойно, шэнэ жэлэй урдуур Үвгэн-Бүргэд эхэтэеэ уулзахын тулада Москвада ерээ. Любовь Сергеевнае тэрэ эжымни гэжэ нэрлэдэг юм. Эдир залуу монгол хүбүүнэй амиием абарагшатаяа уулзаһан сэдьхэл хүдэлгэмэ уулзалга тухай Москваһаа абтаһан корреспонденци мүнөөдэр «Үнэн» газетэдэ толилогдоо.

СОВЕТСКЭ СОЮЗДА БАЯСХАЛАН ХҮРГЭНЭ

АЛЖИР, январиин 7. ТАСС-ай корреспондент А. Токарев иигэжэ дамжуулна: үсэгэлдэр Алжир городой порт болон аэродром дээрэ хоёр гайхамшагта ушар болоо: 148 трактор, «ИЛ-18» гэжэ самолёт дамжуулан үгтөө. Эдэниие хани барисаата алжир арадта Советскэ Союз бэлэг болгон эльгээһэн байна.

Самолёдые хүлеэн абахын тулада «Дар эль-Бейда» гэжэ аэродром дээрэ республикын президент Бен Белла, национальна обороной министр Бумедьен, национальна хүтэлбэриин министр Белькасем Шериф гэгшэд ерээ. Тэдэнэр пилодуудай кабиные, салониие хараа. Удаань самолёт агаарта ниидэн гаража, Бен Белла суг ябаһан хүнүүдтэеэ хамта аэродром дээгүүр хүндэлэлэй ниидэлгэ хэһэн байна.

Удаань энэ бэлэгэй түлөө СССР-һээ Алжирта байдаг элшэн сайд А. Н. Абрамовта баясхалан хүргөөд, Бен Белла саашань иигэжэ хэлээ: «Энэ ушар хадаа манай хани барисаанай улам бүри бэхижэжэ байһые үшөө дахин гэршэлжэ үгэнэ. Энэ ушар угаа ехэ удха шанартай гэжэ бидэнэр тоолонобди. Энээнтэй дашарамдуулан, нүхэр Хрущевто баясхалан хүргэхые би хүсэнэб».

Советскэ тракторнуудые Алжирта асарһан советскэ «Наманган» гэжэ пароходой палуба дээрэ мүн лэ энэ үдэшэ хүдөө ажахын министр Махсас, Алжирай хүгжэлтын банкын директор Смаил Махруг болон бусад хүнүүд гараһан байна. Пароходые харалгын дүүрэһэнэй һүүлээр тэрэнэй капитан айлшадай хүндэлэлдэ зорюулан уулзалга хээ.

Пароходһоо буужа ошохынгоо урда тээ Махсас доро дурсагдаһан мэдүүлгэ хээ: «Маанадта эльгээһэн тракторнуудайнь түлөө Советскэ правительствада, тэрэшэлэн бүхы совет нүхэдүүдтэ баясхалан хүргэнэб. Эдэ тракторнуудые хэрэглэлгэ Алжирай хүдөө ажахые түргэнөөр хүгжөөлгэдэ туһалха байна».

ФИНН ХЭЛЭН ДЭЭРЭ

ХЕЛЬСИНКИ, январиин 7. (ТАСС). Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгэнүүдэй толилогдоһон «Социализм болон коммунизм» гэһэн суглуулбариие «Юхтейстюэ» гэжэ хэблэл финн хэлэн дээрэ барлан гаргаа. Энэ ном худалдаанда гаранхай. Советскэ правительствые толгойлогшын хэлэһэн үгэнүүдэй үшөө дүрбэн суглуулбари энэ хэблэлдэ һаяар барлан гаргагдаха. Суглуулбаринуудта оруулагдаха үгэнүүд 1956 онһоо 1963 он хүрэтэр советскэ хэблэлдэ толилогдоһон байха юм. Хамта дээрээ 5 суглуулбари 20 мянган хэһэг тиражтайгаар хэблэгдэхэ юм.

Профсоюзуудай харилсаа холбоо

ХЕЛЬСИНКИ, январиин 7. (ТАСС). Советско-филяндска профсоюзна саг үргэлжын комисси Хельсинкидэ хүдэлмэреэ эхилээ. 1964 ондо хоёр ороной профсоюзна организацинуудай хоорондохи харилсаа холбооной программые комисси зүбшэн хэлсэхэ, баталха байна.

Советскэ талаһаа ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ В. В. Гришин толгойлогшотой делегаци комиссиин хүдэлмэридэ хабаадана. Финскэ делегациие ЦОПФ-гэй түрүүлэгшэ В. Рантанен толгойлно.

Оманай арад илалта туйлахаар хүсэд шиидэнги

КАИР, январиин 7. (ТАСС). «Оманай революционно командованиин совет» мэдүүлгэ толилоо. Оманай арадай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн урагшагүй байха гэһэн хэбэртэйгээр Англиин номнолшодой идхалга мэдүүлгэ соо элишэлэгдэһэн байна. Имам Галеб Бен Алиин хүтэлбэрилдэг «Оманай революционно командованиин совет» иигэжэ мэдүүлнэ. Оманай арадай тэмсэлые Англиин засагаархидай дарахые һэдэбэшье, энэ тэмсэлынь улам шангадажа байна. Оманай арадай революционно хүсэнүүдэй зэргэ үдэр ерэхэ тудам урган бэхижэнэ, Оманай патриодууд илалта хүсэд туйлатараа тэмсэлээ үргэлжэлүүлхэ.

Англиин идхалгашадай худал хуурмаг идхалгые этигэхэгүйень уряалан, дэлхэйн олониитэдэ совет хандаһан байна.

«Омандахи революци хараалагдаһан замаараа хүгжэжэ байна, хуулита эрхээ эдлэдэг болохоор, Англиин колонизаторнуудай хүсэнүүдые илажа гарахаар манай арад хэзээ хэзээнэйхиһээ үлүү ехээр шиидэнги байна» гэжэ соведэй мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Джавахарлал Неру үбшэлбэ

ДЕЛИ, январиин 7. (ТАСС). Индиин премьер-министрэй канцеляри мүнөөдэр коммюнике толилоо. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ. Премьер-министр Неру ехээр эсээ. Тэрээнһээ уламжалан, шуһанайнь дараса ехээр дээшэлһэн байна. Мүнөө Индиин премьер-министр Бхубанесвар городто байна. Индиин Национальна конгресс гэжэ партиин съезд январиин 9-дэ эндэ эхилхэ ёһотой юм.

Делиһээ дуудагдаһан врачнууд ойрын саг соо али бүхы уулзалганууд болон зүблөөнүүдые хэхэгүйень премьер-министртэ һанамжалан дурадхаа.

Британска Гондурас бөөэ даанхай болобо

ЛОНДОН, январиин 7. (ТАСС). Шэнэ конституциин ёһоор Британска Гондурасай түрүүшын премьер-министр Джордж Прайс тангаригаа үгөө гэжэ Рейтер агентство мэдээсэнэ. Орондо өөрынь захиргаа олгоһон шэнэ конституци 1964 оной январиин нэгэнһээ хүсэндөө орохо юм.

Дагомейдэ үнгэргэгдэһэн асуултын дүнгүүд

ПАРИЖ, январиин 6. (ТАСС). Шэнэ конституциин проект тухай асуудалаар Дагомейн Республикада асуулта үнгэргэгдөө. Хүсэд бэшэ мэдээнэй ёһоор, ороной шэнэ конституциин түлөө һунгагшадай 99,84 процентнь дуугаа үгөө гэжэ Франс Пресс агентствын корреспондент мэдээсэнэ.

1963 оной октябрьда сэрэгэй урбалтын болоходо засагые гартаа абаһан саг зуурын правительство ороной шэнэ конституциин проектые зохёоһон байна.

Сагай уларил

Улаан-Үдын гидрометобсерваториин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйшэг байха, Байгал шадарай нютагуудта бага зэргээр саһан орохо. Баруун зүгһөө һулаханаар һалхилха. Хойто аймагуудта үдэртөө 19—24, Байгал шадарай газар нютагуудта 7—12, бусад нютагуудта 17—22 градус хүйтэн болохо. Улаан-Үдэ городто үглөөгүүр 28—30, үдэртөө 17—19 градус хүйтэн болохоор багсаагдана.

Н. Афонина,
сагай уларил шэнжэлхэ таһагай начальник.

Редакторай түлөө
Р. БИМБАЕВ.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора —23-67, зам. редактора —38-42, зам. редактора —35-84, секретариата —27-37, отделов: сельскохозяйственного производства и партийной жизни —47-59, 35-14, промышленного производства и партийной жизни —48-89, 33-61, корректорская —35-95.
Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологического —24-74, советского строительства и быта —34-93, рабселькоров и писем —25—41, 38-30, информации —32-74 и переводов —34-05.

гор. Улан-Удэ, типография Министерства культуры Бурятской АССР.

Н00007. Зак. № 34.